

Vår
Fuglefauna

4¹⁹⁹³

Medlemstidsskrift for
Norsk Ornitologisk Forening
Foreningen for fuglevern

Sjeldne fugler i Norge i 1991

Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF)

Rune G. Bosy og Andrew W. Clarke

Dette er årsrapport nr. 16 fra NSKF (tidligere NNSK). Rapporten inneholder hovedsakelig saker fra 1991, men også en del saker fra tidligere år er tatt med.

NSKF har i løpet av det siste virksomhetsåret hatt 290 sjeldenhets saker til behandling, som er høyeste antall saker behandlet i et virksomhetsår hittil. Av disse var 157 observasjoner gjort i 1991, mens 133 var eldre saker. Både 1991-sakene og de eldre observasjonene er presentert sammen i denne rapporten.

Av samtlige vurderte saker ble 191 (65.9%) godkjent. Av disse sakene dreide 9 seg om en art som etter all sannsynlighet opprinnelig er innført til Norge/Europa av mennesker, men som i dag hekker i vill tilstand. Dette gjelder stivhaleand *Oxyura jamaicensis*, og disse funnene plasseres i kategori-AB. Ytterligere 4 godkjente saker, flamingo *Phoenicopterus ruber*, rustand x gravand *Tadorna ferruginea* x *Tadorna tadorna* hybrid, sørblesand *Anas sibilatrix* og lazulifink *Passerina*

1991 ble året da skjeggmeisas innvandring virkelig begynte å gjøre seg gjeldende her i landet. Observasjoner av minst 38 individer fra en rekke lokaliteter er godkjent av NSKF — om lag dobbelt så mange i løpet av ett år som det tidligere var sett totalt i Norge. Ellers bød året på en rekke spennende observasjoner av sjeldne fugler. Blåvingeand og åkersanger var nye arter for landet, hvilket gjør at den nasjonale artslista teller 449 arter ved utgangen av 1991. I tillegg kommer 18 arter som regnes som ikke-spontant forekommende, ettersom de vurderes å kunne ha rømt fra fangenskap. Aldri har NSKF's årsrapport vært mer omfangsrik enn denne gang, og det er også lagt stor vekt på å presentere fotografier av en del av sjeldnetene.

amoena betraktes ikke med sikkerhet som spontant forekommende i Norge (eller Europa), og plasseres derfor på B-listen. Forklaring på kategori-AB og B-listen finnes hos Ree (1981) side 25-26.

Totalt 40 (13.8%) observasjoner kunne ikke godkjennes av NSKF, og av disse ble 3 saker henlagt. Disse henlagte saker dreide seg om en ubestemt vaderlignende fugl i 1991, en ubestemt vadefugl (mulig alaskasnipe *Calidris melanotos*) i 1991 og en ubestemt trostefugl (mulig bruntrost *Turdus naumanni*) i 1990. Henlagte saker kan tas opp til ny behandling i framtida, dersom nye opplysninger rundt observasjonene kommer NSKF i hende eller om nye artsbestemmelses-kriterier blir publisert.

Fremdeles er 59 (20.3%) saker under behandling. Av disse er 23 observasjoner gjort i 1991, mens 36 er eldre saker. Disse saker er satt på avventing av forskjellige grunner og som krever ytterligere gransking. Blant disse nye saker er observasjoner av svartbrynalbatross *Diomedea melanophris* (1988), harlekinand *Histrionicus histrionicus* (1991), små-

skrikørn *Aquila pomarina* (1991), kanadalo *Pluvialis dominica* (1991), steppemåke *Larus ichthyaetus* (1991), middelhavssteinskvet *Oenanthe hispanica* (1991), taigatrost *Turdus ruficollis* (1987), bonellisanger *Phylloscopus bonelli* (1991) og «Harris's Sparrow» *Zonotrichia querula* (1981). I tillegg avventes fortsatt konklusjon på flere saker nevnt i forrige rapport (Clarke 1992).

NSKF har i tillegg vurdert 14 konsultasjonssaker fra de lokale rapportkomitéene (LRSK). Noen av disse sakene ble opprinnelig sendt til vanlig vurdering, men fordi sakene etter 1990 ikke lenger skal vurderes av NSKF eller publiseres i rapporten, blir de nå behandlet som konsultasjonssaker. Disse sakene fra 1991 gjelder observasjoner av hybridene sædgås x kanadagås *Anser fabalis x Branta canadensis* fra Møre og Romsdal, grågås x kanadagås *Anser anser x Branta canadensis* fra Oslo, grågås x stripegås *Anser anser x Anser indicus* fra Nord-Trøndelag, stripegås x kanadagås *Anser indicus x Branta canadensis* fra Oslo, og hekking av sivhauk *Circus aeruginosus* i Østfold og svartrødstjert *Phoenicurus ochruros* i Hordaland.

Dersom en observasjon savnes blant de godkjente observasjonene, kan det skyldes:

- (1) At den er underkjent, og finnes i listen over ikke godkjente eller henlagte saker. Disse listene finner du sist i rapporten.
- (2) At den ikke er ferdigbehandlet og/eller er satt på avventing av NSKF.
- (3) At den ennå ikke er mottatt av NSKF.

Lesere som har opplysninger eller spørsmål om observasjoner i kategori (2) eller (3), kan ta kontakt med NSKF's sekretær.

Nye arter/underarter for Norge

NSKF har godkjent to nye arter for landet i løpet av dette virksomhetsåret, nemlig blåvingeand *Anas discors* og åkersanger *Acrocephalus agricola*. Dessuten har komitéen oppjustert de to formene av havlire *Puffinus puffinus* som finnes i Middelhavet til egen art, *Puffinus yelkouan*. På norsk har denne fått navnet middelhavslire (Syvertsen 1993). Ved utgangen av 1991 var antallet observerte arter i Norge dermed kommet opp i 449 (A-listen). I tillegg ble sørblesand *Anas sibilatrix* registrert for første gang i Norge, men funnet regnes ikke med sikkerhet som spontant og er derfor plassert på B-listen. Listen over ikke-spontant forekommende arter/underarter (B-listen) er dermed kommet opp i 37 arter (ikke 38 som tidligere publisert i Clarke (1991)), men 19 av disse finnes også på A-listen (Ree 1981). NSKF har også godkjent observasjoner av to fugler med hybridkarakterer som ikke tidligere er registrert i Norge, nemlig rustand x gravand *Tadorna ferruginea x Tadorna tadorna* og svartand x sjøorre *Melanitta nigra x Melanitta fusca*.

Innleveringsfrist av sjeldenhetssaker

NSKF har i samarbeid med LRSK og NOF's styre besluttet å prøve en ordning med innleveringsfrist av sjeldenhetsrapporter til NSKF. Dette vil gjøre det mulig å få presentert sjeldenhetsrapporten i Vår Fuglefauna nr. 3 hvert år. Fristen for innlevering av observasjoner til NSKF som ønskes publisert i førstkommende sjeldenhetsrapport, er satt til **1. september** året etter observasjonsåret. Husk likevel at observasjonene skal sendes via LRSK, som trenger noe tid til å registrere disse før de viderefendes til NSKF.

Råd til rapportørene

NSKF vil gjerne gjenta oppfordringene til rapportørene fra forrige sjeldenhetsrapport: Alle som har observasjoner av arter/underarter som er ført opp på sjeldenhetslisten eller som er nye for landet samt hybrider, bes sende utførlig beskrivelse av fuglen(e) til den lokale rapportkomitéen (adresser s. 247). Rapportér også funnsted (husk kommunenavn!), funndato og alle eventuelt senere observasjonsdatoer. Det er også viktig å rapportere hvem som oppdaget fuglen, hovedobservatører og alle medobservatører! Legg også ved eventuelt bevismateriale av den observerte fuglen, som fotografier og/eller videoopptak, lydbåndopptak og fjær. Merk bevismateriale, spesielt fotografier, med navn og fotografi/opptak dato og om disse skal returneres. Selv dårlige, uskarpe og feileksponerte bilder kan være til stor hjelp ved bedømmelse av observasjonen. NSKF ønsker også tilsendt fotos av sjeldenheter tatt av andre personer enn rapportørene til mulig bruk i rapporten.

NSKF's sammensetning og arbeid

NSKF har hatt følgende sammensetning det siste virksomhetsåret: Tore Berg, Rogaland; Rune G. Bosy, Østfold; Andrew W. Clarke (sekretær), Vestfold; Jan Ove Gjershaug, Sør-Trøndelag; Runar Jåbekk, Vest-Agder og Øivind Syvertsen, Akershus.

Komitéen har i dette virksomhetsåret hatt ett møte som ble holdt på Lista i februar 1993. Ellers har alt arbeid foregått pr. korrespondanse.

Rapporten er denne gang er sammenstilt og redigert av Andrew W. Clarke med artskommentarer skrevet av Rune G. Bosy. I tillegg har Jørn R. Gustad ajourført oversikten over antall individer som er observert i Norge, som er anført for hver art.

Takk: En takk rettes til alle observatører, fotografer av sjeldenheter og LRSK-sekretærer for samarbeidet det siste året; uten dere ville rapporten blitt betraktelig fattigere. Takk også til Ian Dawson (RSPB's bibliotek) for informasjon om hybrider,

samt til Tore Berg, Jan Ove Gjershaug, Jørn R. Gustad, Runar Jåbekk og Øivind Syvertsen for verdifulle kommentarer til manuskriptet.

NSKF's telefon

Spørsmål om observasjoner som er under behandling hos NSKF, eventuelt savnet bevismateriale og annet, kan rettes til sekretæren på tlf. 33 07 39 69 **helst mellom kl. 1800 og kl. 2100.**

NSKF's adresse

Beskrivelser av sjeldenheter sendes først til LRSK (adresser s. 247), ellers sendes all korrespondanse til: **NSKF, postboks 228, 3192 Horten.**

Svartbrynalbatross *Diomedea melanophrys* i norsk sektor av Nordsjøen 24.2.1989. Foto: Andrew Campbell.

Godkjente observasjoner *Accepted records*

Forklaring av systematikk og forkortelser

Den systematiske rekkefølgen og artens vitenskapelige navn er etter Voous (1980) — *List of recent holarctic bird species*. Norske fuglenavn følger Sandberg (1992), men også i enkelte tilfeller, Ree (upublisert), unntatt sjøfugler og vadefugler som følger Syvertsen (1993) — *Rapport fra NNKF's virksomhet 1990-1991*.

H angir hekking.

* angir at belegg foreligger.

♂ angir hann (*Male*).

♀ angir hunn (*Female*).

Aldersangivelsen baserer seg på inndeling som *pull.*, *juv.*, *subad.* og *ad.*, men i unntakstilfeller i kalenderår (1K, 1K+, 2K, 2K+ osv.) der dette er kjent, for eksempel ved ringmerking eller draktkarakterer som ikke kan feiltolkes:

pull. er forkortelse for pullus, dvs. en reirunge eller en ikke flygedyktig unge som fortsatt er avhengig av foreldrefuglen(e).

juv. er forkortelse for juvenil, dvs. en flygedyktig ungfugl i sin første komplette fjærdrakt.

subad. er forkortelse for subadult, dvs. en fullvoksen fugl som ikke lenger har sin juvenile fjærdrakt, men ennå ikke er utfarget (den har ikke fått sin endelige fjærdrakt).

ad. er forkortelse for adult, dvs. en voksen (gammel) og kjønnsmoden fugl i sin endelige fjærdrakt (kan være sommer- eller vinterdrakt).

Hvis ikke annet angis, er ett individ observert. Hvorvidt det dreier seg om ett eller flere individer er ofte vanskelig å fastslå, men NSKF's vurdering angis slik:

«Mulig samme fugl(er)» — regnes som forskjellige individer.

«Trolig samme fugl(er)» — regnes som ett individ.

«Samme fugl(er)», hvor beleggene er entydige — regnes som ett individ.

Samme framgangsmåte gjelder for funn av samme art sett på samme lokalitet, men til forskjellige tidspunkt. Herunder inkluderes fugler som forekommer årlig på samme eller nærliggende lokaliteter. Ved observasjoner av flere enn ett individ på samme eller nærliggende lokaliteter ønsker NSKF bevis for at mer enn ett individ skal bli registrert.

Etter hver arts/underarts vitenskapelige navn står to tall i parentes. Det første angir antall kjente individer i Norge t.o.m. 1990, det andre antall individer i Norge i 1991. Dette er en forandring fra tidligere år, da disse tallene refererer til antall funn.

Det totale hekkeområdet og overvinteringsområdet er grovt angitt i parentes før hver arts-/underarts kommentar.

Svarthalsdykker *Podiceps nigricollis* (14 - 0)
1990 Troms: 26.5. ad. i sommerdrakt, Øvrevatn, Ski-
botn, Storfjord (K-B. Strann, V. Frivoll).
(Europa, Asia og Afrika) Fuglen, som var i full prakt-
drakt, lå sammen med 10 par hornedykkere *Podiceps*
auritus. Dette er den hittil nordligste observasjon i
Norge.

Svartbrynalbatross *Diomedea melanophris* (7 - 0)
1989 Havområdene utenfor Norskekysten sør: 24.2.*
ad. Nordsjøen 60°32'N 02°00'Ø (A. Campbell
pers. medd. S. Anderson). Fuglen ble fotografert.
(Sørlige verdenshav) Arten er blitt sett forholdsvis hyp-
pig i de siste årene, og man kan (foreløpig) bare spekulere
på hvor mange av observasjonene som dreier seg om
Shetland-fuglen, som har hatt tilhold på Hermaness
siden 1972. Danmarks andre observasjon var 1 individ
23.9.1991 (Frich & Nordbjørg 1993).

Ubestemt albatross *Diomedea sp.* (2 - 0)
Individer som ikke ble 100% artsbestemt.
1990 Vest-Agder: 2.11. ad. Lista fyr, Farsund (J.E.
Røer).
(Sørlige verdenshav) Denne fuglen, som trakk forbi Lista
ble ikke sikkert artsbestemt, men kan ha vært en svart-
brynalbatross *D. melanophris*.

Storlire *Puffinus gravis* (27¹ - 1)
1991 Møre og Romsdal: 25.9. Male, Fræna (H.B. Han-
sen).
(Sør-Atlanterhavet, overvintret i Nord-Atlanterhavet)
Storlire er fortsatt overraskende sjelden observert langs
norskekysten. Dette er trolig et tegn på hvor lite utbredt
havfuglspeiding ennå er i Norge. I Sverige er det regi-
strert 11 individer t.o.m. 1990 (ingen i 1990) (Elmberg
1991) og i Danmark 10 individer t.o.m. 1990 (Olsen
1992).

¹: Etter 1925.

Middelhavslire *Puffinus yelkouan* (5 - 1)
1991 Vest-Agder: 9.5. ad. Lista fyr, Farsund (G.S.
Grimsby).
(Middelhavet) Arten er nylig utskilt som egen art fra hav-
lire *Puffinus puffinus* (BOURC 1991). Fra tidligere fore-
ligger følgende norske observasjoner: 1 ind. skutt ved
Lyngør ved Tvedestrand, Aust-Agder sept. 1867; 1 ind.

Purpurhegre *Ardea purpurea* adult, Borrevannet, Borre,
Vestfold 14.7.1991. Samme fugl ble sett ved denne loka-
liteten ved flere anledninger i 1991. Foto: Håkon Hegg-
land

fanget Revtangen, Rogaland 18.7.1968 (Haftorn 1971);
1 ind. Utsira, Rogaland 11.10.1984 (Bentz 1986) samt 2
ind. Donavall, Larvik, Vestfold 26.7.1988 (Clarke 1991,
Heggland 1992). Fuglen fra Vest-Agder viste karak-
terene til den vestlige underarten *P.y. mauretanicus*, i
likhet med de tidligere norske individer og de aller fleste
nordvest-europeiske observasjoner. I Sverige er 6 indi-
vider registrert t.o.m. 1991 (Elmberg 1992) mens 8 er
påtruffet i Danmark t.o.m. 1990 (Olsen 1992). For nær-
mere informasjon angående taksonomi og identifika-
sjon, se Bourne m.fl. (1988) og Yésou m.fl. (1990).

Storskarv *Phalacrocorax carbo*
Individer som viste karakterene til underarten *Phalacro-*
corax carbo sinensis (21 - 5)
1991 Telemark: 24.3. 5 ad. Jomfruland, Kragerø (K.A.
Solbakken, L. Waaler).

(*Ph.c. sinensis*: Sentral- og Sør-Europa, øst til Japan og
sør til Sri Lanka) Erfaringer viser at bare en liten prosent
av fugler med *sinensis*-karakterene blir innrapportert.
Dette, i tillegg til liten kunnskap om hvilken grad nomi-
natunderarten, kan oppvise *sinensis*-karakterene i fjær-
drakten og variasjonen disse imellom, gjør at det
diskuterer om underarten bør bli tatt ut av NSKF's liste.

Egretthegre *Egretta alba* (35 - 1)
1988 Nord-Trøndelag: 1.5. ad. Trøite, Stjørdal (I.J. Øien,
H.S. Øyan).
1990 Vest-Agder: 2.10.* ad. Lunde vågen, Farsund (C.
Buch). Fuglen ble fotografert.
1991 Nordland: 17.8.* Røstlandet, Røst (S. Baines).
Fuglen ble fotografert.
(Nesten kosmopolitisk, men svært lokalt i Europa) Arten
er i Norge registrert i perioden 13.4.-2.10. Fuglen fra
Vest-Agder er den første i oktober hittil.

Purpurhegre *Ardea purpurea* (7 - 1)
1991 Vestfold: 13.-15.07.* ad. Borrevannet, Borre (K.
Johannessen m.fl.). Fuglen ble fotografert.
25.8. og 27.-28.8.* ad. Borrevannet, Borre (K.
Grytnes m.fl.). Fuglen ble fotografert.
(Sentral-Europa nord til Nederland, Afrika og Asia) Ob-
servasjonene dreier seg om samme individ. Første funn
av arten i Norge var 1.6.1886. Deretter: 15.10.1890,
15.10.1910, 24.7.1950, 13.10.1957, 18.5.1974 og 23.7.
1983. Det foreligger i Sverige funn av 24 individer fram
til 1990 (Elmberg 1991).

Svartstork *Ciconia nigra* (22 - 1)
1989 Nord-Trøndelag: 5.6. Kanalen, Nærøy (F. Kut-
schera).
1991 Nord-Trøndelag: 3.6. (kl. 1600) Hynnøyvågen,
Frosta (B. Ulvik, E. Haugen) og trolig samme fugl
(kl. 1645-1700) Lundleiret, Steinkjer (S. Moe, G.
Moe). Hynnøyvågen og Lundleiret ligger få km fra
hverandre.
(Europa, Asia og Sør-Afrika; overvintret i Afrika)

Stork *Ciconia ciconia* (minst 63² - 2)
1989 Vestfold: 25.7. Semslinja/Gullkrona, Tønsberg (J.
Novy).
1991 Nordland: 19.03.* Tosaunet, Velfjord, Brønnøy
(A. Aune). Fuglen ble fotografert og bilde er pub-
lisert i Brønnøysunds Avis.
1991 Østfold: Medio mai Storenga, Borge (J.R.
Asbjønsen).
(Nord-Afrika, Spania, Sentral-Europa til Iran, Sentral-
og Øst-Asia)
²: Etter 1920.

Skjestork *Platalea leucorodia* (30 til 31 - 0)

1989 Nord-Trøndelag: 28.9.-12.10.* Frøsetvågen, Steinkjer og Stornesøra, Inderøy (Ø. Lorentsen m.fl.). Fuglen ble fotografert og bildet er publisert i Siste Nytt (Axelsen 1989).

1989 Rogaland: 28.9.- 6.10.* Søylandsvatn, Time (O. Bryne, M. Dagsland, G. Kristensen, E. Overaa, T. Tyse). Fuglen ble fotografert.

(Øst-Asia, India, lokalt i Europa og Afrika) Hekker nærmest i Nederland. Bemerk at begge fuglene ble oppdaget samme dag. Med unntak av 11 individer på Lista, Vest-Agder 7.10.1888, 6-7 individer på Utsira, Rogaland okt. 1974 og 2 individer på Åkersvika, Hedmark 4.-20.11. 1989 er alle observasjonene av enkeltindivider. Foruten 1 individ på Lista 1.8.1855 og 1 individ i Buskerud primo juni 1979 er alle daterte observasjoner gjort senhøstes, i perioden 28.9. - november.

Tundragås *Anser albifrons*

Individer som viste karakterene til den grønlandske underarten *flavivirostris* (126 - 22)

1987 Nord-Trøndelag: 24.4.-2.5. ad. Øksninga, Nærøy (J. Grøtting, F. Kutschera, G. Lauglo, S. Øiangen). Fuglen ble fotografert, men bildene er ikke sendt NSKF.

1988 Møre og Romsdal: 17.4.* 6 ad. og 5 juv. Sandblåstvågen, Fræna (I.T. Gustad, J.R. Gustad, S. Dahl). Fuglene ble fotografert.

1991 Møre og Romsdal: 26.-27.9. 3 ad. og 1 juv. Sandbløstvågen, Fræna (I.T. Gustad, J.R. Gustad, H.B. Hansen).

1991 Rogaland: 1.1.- 24.4. mellom 4 og 11 ind. Bore og Orre, Klepp (M. Dagsland, m.fl.). 20.10.-29.12. mellom 1 og 11 ind. Orreosen, Orrevatn, Grudevatt, Søylandsvatn, Vasshustjernet, Sele, Skasheim og Bore, Klepp og Hå (M. Dagsland). 10.11.-31.12. 7 ind. Bjårvatn og Orreosen, Hå og Klepp (M. Dagsland).

(Vest-Grønland) Rogalandsfunnet av 4-11 individer fra januar-april inkluderer 4 individer tidligere publisert (Clarke 1992). Det dreide seg om samme flokk som økte i antall etter nyttår og delte seg og flyttet rundt i området. Denne flokken inkluderte minst 7 ungfugler. Rogalandsfunnet av mellom 1 og 11 individer og 7 individer fra oktober- desember regnes som nye individer i et flokk som også delte seg og flyttet rundt i området.

Rødhalsgås *Branta ruficollis* (2 - 2)

1991 Nordland: 11.5. og 13.-14.5.* Å, Sellevoll, Andøy (J. Madsen, A. Stokke, M. Stokke). Fuglen ble fotografert.

1991 Nord-Trøndelag: 25.9.* Loråsleiret, Inderøy (H. Sørhuus m.fl.). Fuglen ble filmet på video.

(Vest-Sibir, spesielt Taimyr-halvøya; overvintrer SØ-Europa ved Svartehavet) Bare to tidligere observasjoner er gjort: 5.-12.8.1971 Skålvikfjorden, Halså, Møre og Romsdal og 14.-15.4.1984 Bore, Klepp, Rogaland. Arten er i de siste ti år observert stadig hyppigere på trekk og på overvintringsplasser i Vest-Europa. I Sverige er 58 individer registrert, hvorav 8 i 1991 (Tyrberg 1992).

Rustand *Tadorna ferruginea* (49 - 3)

1990 Rogaland: 26.-27.7.* 2 ind. Hagabukta, Sola (T. Berg, G. Kristensen). Fuglene ble fotografert.

1991 Aust-Agder: 28.4. ♀ Tromlingene, Tromøy (D. Dahl, Ø. Eriksen, B.O. Eikeland m.fl.).

1991 Rogaland: 17.-18.3.* Hafrsfjord, Sola (G.K. Abrahamson, L. O. Eliassen). Fuglen ble fotografert.

1991 Akershus: 17.5.-2.6.* ad. ♀ Årnestangen, Nordre Øyeren, Rælingen (J.R. Gustad, K. Johannessen m.fl.). Fuglen ble fotografert.

(Øst-Europa, Asia, Nord-Afrika) Fuglene på Hagabukta i 1990 ankom på samme tid som flere individer dukket opp i Norge og Skandinavia forøvrig og kan være indikasjon på spontan forekomst. Imidlertid, diskusjonen om opprinnelsen til de fuglene som sees i Vest-Europa pågår fortsatt, men alt tyder på at de tilhører de forvillede bestandene som lever på Kontinentet.

Krikkand *Anas crecca*

Individer som viste karakterene til underarten *Anas crecca carolinensis* (5 - 3)

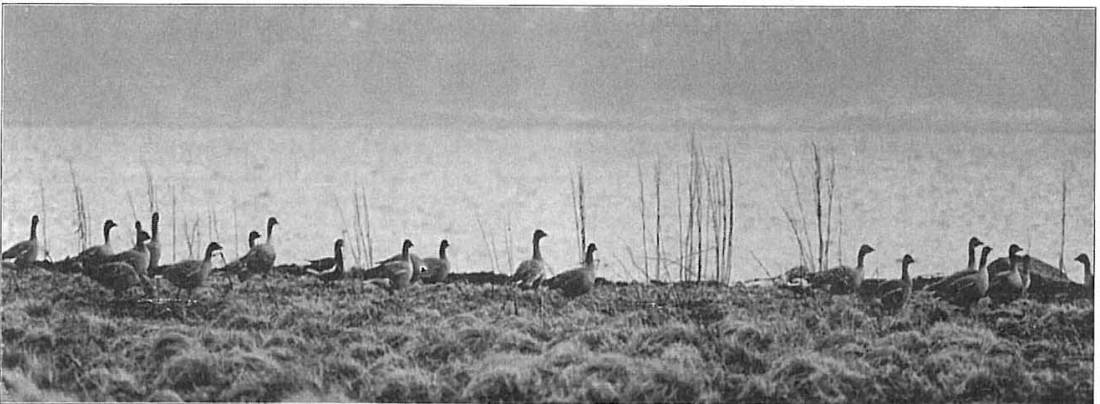
1988 Rogaland: 16.4. ad. ♂ Grudavatnet, Klepp (G. Kristensen, E. Overaa).

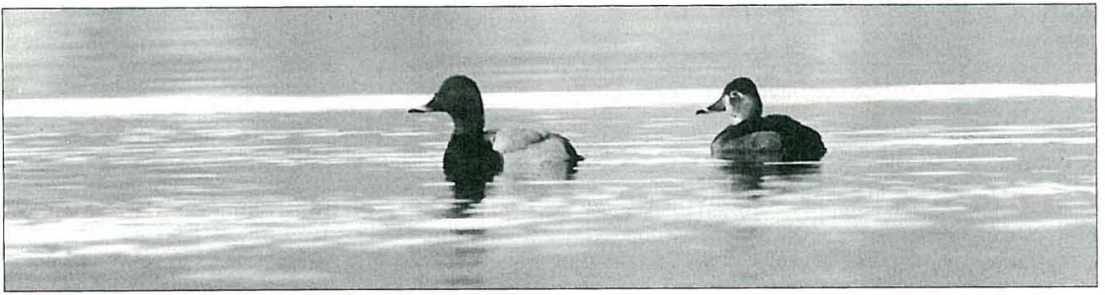
1991 Oppland: 19.4., 22.- 23.4. og 28.4. ad. ♂ Dokkadeltaet, Nordre og Søndre Land (G. Høitomt, B.H. Larsen, J. Opheim).

1991 Rogaland: 25.-26.4. ad. ♂ Lonavatn, Klepp (M. Dagsland, G. Kristensen).

1991 Sør-Trøndelag: 12.-31.5. ad. ♂ Gaulosen, Trondheim (F. Falkenberg, K. Aa. Solbakken, Ø.R. Størkersen).

Rødhalsgås *Branta ruficollis* på Sellevoll, Andøy i Nordland 11.5.1991. Fuglen holdt seg sammen med en flokk kortnebbgjess *Anser brachyrhynchus*. Foto: Morten Stokke.

Ringand *Aythya collaris* adult hunn, Finndalsbukta, Bamble i Telemark desember 1991. Her sammen med en taffeland *Aythya ferina* hann. Foto: Håkon Heggland.

(Nord-Amerika) Alle observasjoner dreier seg, som alle i Europa, om utfargede hanner da hunner i felt ikke lar seg skille fra nominatunderarten. Tidsfordeling av disse funnene er typisk.

Stokkand x Stjertand

Anas platyrhynchos x *Anas acuta* (hybrid)

Individer som viste hybridkarakterene mellom stokkand og stjertand (1 - 0)

1991 Oslo: 21.1., våren, 19.10., ca. 20.11. og ca. 20.12.* ad. ♂ Akerselva, Oslo (G.S. Andersen, J.R. Gustad, F. Nikolaisen m.fl.). Fuglen ble fotografert.

Dette funnet dreier seg trolig om samme individ som i 1988, 1989 og 1990 (Clarke 1991 og 1992). Hybridisering mellom disse to arter er ikke ukjent (Gray 1958), men det er uklart om det kun er kjent fra fangenskapsfugler.

Knekkand *Anas querquedula* H (10 - 0)

1990 Rogaland: 8.7. ad. ♀ med 4 pull. Horpestadvatn, Klepp (O. Bryne, M. Dagsland, G. Kristensen).

(Europa og Asia) Nærmeste hekkebestand finnes i Danmark. Hekkefunn av knekkand vurderes av NSKF t.o.m. 1990. Fra 1991 skal hekkefunn av arten vurderes av LRSK og publiseres i rapporten til Norsk Faunakomite for Fugl (NFKF).

Blåvingeand *Anas discors* (0 - 1)

1991 Nordland: 19.6.-3.7.* ad. ♂ Bjærangøy, Meløy (O. Birkelund, Ø. Birkelund, M. Fagerli). Fuglen ble fotografert.

(Nord-Amerika; overvintrer sør til Brasil) Dette er første observasjon/funn av arten i Norge. I våre naboland er blåvingeand t.o.m. 1991 påtruffet med 8 individer i Finland (Jännes 1992), 10 individer i Sverige (Breife m.fl. 1990, Hirschfeld 1989) og 7 individer i Danmark, hvor også et par hekket 1986 (Olsen 1992).

Rødhodeand *Netta rufina* (11 - 1)

1991 Nord-Trøndelag: 17.-22.5.* ad. ♀ Gjorv, Inderøy (T. Haugskott, H. Sørhuus m.fl.). Fuglen ble filmet på video.

(Europa og Sentral Asia) Nærmeste hekkebestand finnes i Danmark, Tyskland og Nederland. Arten finnes som parkfugl i mindre antall i Sverige, men er vanlig som parkfugl i Mellom-Europa. I Sverige, hvor arten er påtruffet 61 ganger, regner man med at fleste funnene er spontane. Noen norske funn kan dreie seg om rømtede parkfugler.

Ringand *Aythya collaris* (21 - 1)

1991 Telemark: 30.11.-31.12.* ad. ♀ Finndalsbukta, Bamble (V. Heibo, B. Kjellemyr, K. Myrland, V. Myrland, m.fl.). Fuglen ble fotografert.

(Nord-Amerika; overvintrer sør til Mellom-Amerika) Bare 6 hunnfugler er hittil observert i Norge. Dette er første funn i Telemark.

Brilleand *Melanitta perspicillata* (usikker - 1)

1990 Vest-Agder: 18.11.-31.12. 2K ♂ Nordhasselbukta, Farsund (K.S. Olsen, K. Olsen m.fl.).

1991 Nord-Trøndelag: 7.4. ad. ♂ Tautra, Frosta (E. Sæter), 14.4. ad. ♂ Tautra, Frosta (P.I. Nicolaisen, H. Waaseth), 25.8. ad. ♂ Tautra, Frosta (T. Haugskott, B. Nyberg, E. Sæter, T.R. Østerås) og 8.9. ad. ♂ Tautra, Frosta (B. Nyberg, P.I. Værnesbranden, T.R. Østerås).

1991 Vest-Agder: 1.1.-25.3. ad. ♂ Nordhasselbukta, Farsund (K.S. Olsen, K. Olsen m.fl.) og 27.2. Tjørvebukta, Farsund (R. Jåbekk, A.H. Qvale). 24.11.-31.12.* ad. ♂ Nordhasselbukta, Farsund (K.S. Olsen, K. Olsen m.fl.) Fuglen ble fotografert.

1991 Rogaland: 15.12.-31.12. ad. ♂ Ognå, Hå (G. Mikkelson).

(Nord-Amerika) Observasjonene fra Nord-Trøndelag og Vest-Agder dreier seg trolig om samme individer som tidligere er observert på disse lokalitetene. Det er fortsatt en rekke observasjoner av brillender — både nye individer, og kompletterende datoer for de «gamle» — som ikke er blitt sendt NSKF. Uten disse kan vi ikke foreta en fullstendig oversikt over brilland-observasjoner i Norge.

Bildet blir vanskelig å framstille på trykk, men viser Norges første blåvingeand *Anas discors*. Fuglen var en adult hann, fotografert på Bjærangøy, Meløy i Nordland 20.6.1991. Foto: Magnar Fagerli.

Svartand x sjøorre

Melanitta nigra x Melanitta fusca (hybrid)

Individer som viste hybridkarakterene mellom svartand og sjøorre (1 - 0)

1990 Vest-Agder: 24.10. Steinodden, Lista, Farsund (N.H. Lorentzen).

Dette er første observasjon av denne hybrid som er behandlet av NSKF og sannsynligvis ny for landet. Hybridisering mellom disse to arter er ikke tidligere beskrevet (Gray 1958, Panov & Nauka 1989).

Kvinand x lappfiskand

Bucephala clangula x Mergus albellus (hybrid)

Individer som viste hybridkarakterene mellom kvinand og lappfiskand (3 - 0)

1991 Vestfold: 24.3., 28.3. og 31.3.* ad. ♂ Røremark og Borrevannet, Borre (K. Johannessen m.fl.). Fuglen ble fotografert.

Observasjon dreier seg om samme individ som tidligere publisert (Clarke 1992).

Hjelmfiskand *Mergus cucullatus* (3 - 1)

1991 Nord-Trøndelag: 13.1.-20.4.* ad. ♀ Hoplafjorden og Hammervatn, Levanger (P.I. Værnesbranden m.fl.). Fuglen ble filmet på video og fotografert. To bilder er publisert i Siste Nytt (Jåbekk 1991).

(Nord-Amerika) Det vurderes å flytte alle norske funn av arten til B-listen, men denne fuglens atferd, biotopvalg, geografiske og tidsmessige oppreden, gjør den til en mulig kandidat til å bli værende på A-listen. Se også under rettelser til tidligere rapporter.

Svartglente *Milvus migrans* (30 - 0)

1989 Vest-Agder: 21.8. Jåbekk, Mandal (R. Jåbekk).

1990 Rogaland: 1.5.* Sørmarka, Stavanger (T. Berg). Fuglen ble fotografert.

1990 Vest-Agder: 2.3. ad. Einarsnes og Huseby, Lista, Farsund (K. Olsen).

(Europa, Asia, Afrika og Australia; overvintrer i Afrika og Sør-Asia) Ingen observasjoner foreligger fra 1991. Siden 1979 er arten påtruffet årlig i landet med unntak av 1982. Lista-individet fra 1990 er det hittil tidligste i Norge. De 30 individene fordeler seg månedvis slik: Mars (1), april (7), mai (9), juni (4), juli (3), august (4), september (1) og oktober (1).

Glente *Milvus milvus* (52 - 6)³

1989 Vest-Agder: 27.8. Borhaug, Lista, Farsund (J.E. Røer, K. Olsen). 3.9. Lista fyr, Farsund (B. Brede-sen). Begge observasjoner dreier seg trolig samme individ.

1990 Akershus: 5.4. Tangenåsen, Nesodden (B. Brede-sen).

1990 Hordaland: 14.-15.1. Fedje (M. Gullaksen).

1990 Vest-Agder: 26.8. Mønstremyr, Flekkefjord (A. Grimsby, K. Grimsby).

1991 Rogaland: 18.5. Saksmoen, Bjerkreim (K.J. Bjerkreim).

1991 Vest-Agder: 6.-9.1. ad. Sånnum, Mandal (T. Bent-sen, G. Gundersen, I. Hille, R.H. Olsen, M.L. Pedersen, R. Pedersen). 27.2.* ad. Borhaug, Farsund (R. Jåbekk, A.H. Qvale). Fuglen ble foto-grafert. 28.5.* fra Lista fyr mot Steinodden, Far-

sund (M. Klann, N.H. Lorentzen, J.E. Røer, B.O. Tveit). Fuglen ble fotografert. 17.8. ad. Mønstremyr, Flekkefjord (P.Ø. Grimsby).

1991 Vestfold: 11.5. Munkerekka, Nøtterøy (J. Novy). (Nord-Afrika og Europa) Glenten har øket kraftig i Sverige i de senere år, noe som også gjenspeiles i norske observasjoner.

³: Etter århundreskiftet.

Svartglente/glente

Milvus migrans/Milvus milvus (15 - 1)

Individer som ikke ble 100% artsbestemt.

1991 Buskerud: 16.6. sør for Sørmyrsetra, Skrimfjell, Kongsberg (S.H. Koll).

Steppehauk/enghauk

Circus macrourus/Circus pygargus (14 - 0)

Individer som ikke ble 100% artsbestemt.

1990 Vest-Agder: 10.6. Steinodden, Lista, Farsund (N. H. Lorentzen, J.E. Røer).

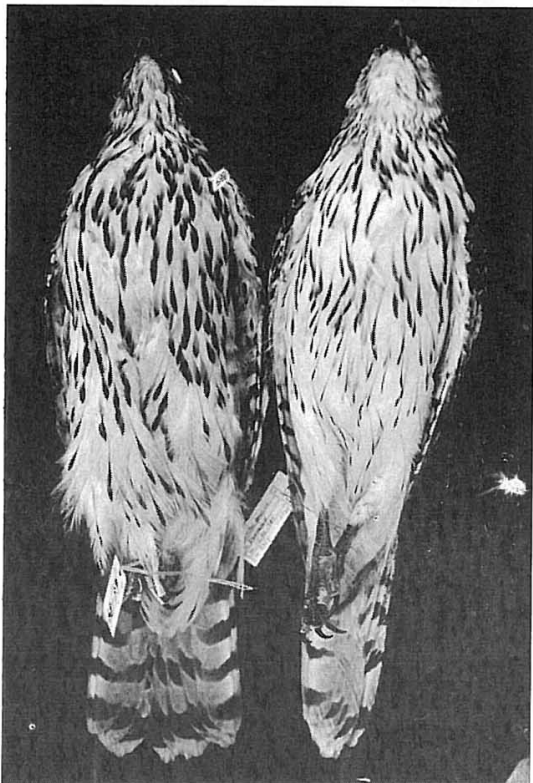
Steppehauk: (Øst-Europa, Sentral-Asia); enghauk: (Nord-Afrika, Europa, Sentral-Asia). Steppehauken hekker nærmest i Ukraina, mens enghauken hekker nærmest i Sverige og Danmark.

Hønehauk *Accipiter gentilis*

Individer som viste karakterene til underarten *Accipiter gentilis buteoides* (9 - 0)

1984 Troms: 15.3.* 2K Vannareid, Vannøya, Karlsøy (A. Andersen). Fuglen ble funnet død, og ble fotografert. Skinnet oppbevares nå ved Tromsø Museum.

(Nord-Sverige øst til Lena-elven i Jakutia)

Hønehauk 2K som viste karakterene til underarten *Accipiter gentilis buteoides* (fuglen til høyre), Vannareid, Karlsøy i Troms 15.3. 1984. Foto: Håkon Dahlen.

Steppeørn *Aquila nipalensis* (3 - 1)

1989 Nordland: 17.-ca.19.5.* 3K ♂ Bøstrand, Ballangen (ukjente observatører). Fuglen ble avlivet. Skinnnet, som ble fotografert, oppbevares nå med journalnummer 29/91 ved Tromsø Museum.

1991 Sør-Trøndelag: 22.7.- høsten * 2K ♂ Brekken, Røros (Ø. Lunde). Fuglen ble fanget og fotografert. Den døde senere og skinnen oppbevares nå ved Vitenskapsmuseet i Trondheim.

(Øst-Europa, Asia) Begge individer viste karakterene til underarten *Aquila nipalensis orientalis*. I tillegg til disse to overnevnte individer, finnes det 2 godkjente funn som ikke ble underartsbestemt — se under. Nordland-individet ble først observert sittende på en telefonstreng den 17.5.89, men senere funnet hoppende på bakken i nærheten ca. den 19.5.89. På grunn av sin unormale atferd ble veterinær tilkalt og det ble påvist at fuglen var skadskutt, av denne grunn ble fuglen avlivet. Individet er det første funn for landet som viste karakterene til underarten *A.n. orientalis*. Individet fra Sør-Trøndelag ble funnet i utmattet tilstand og ble tatt i pleie, men døde dessverre utpå høsten. Arten hadde tidligere vitenskapelige navn *Aquila rapax* og var delt i to distinkte underarts-grupper: 1. *rapax*-gruppen og 2. *nipalensis*-gruppen. Disse to gruppene er nå skilt ut som egne arter, savanneørn *Aquila rapax* (to underarter i Afrika og en underart i India) og steppeørn *Aquila nipalensis* (to underarter: *orientalis* fra Øst-Europa og Asia, og *nipalensis* fra Asia). De tidligere godkjente norske A-liste funn fra 1973 og 1983 og B-liste funnet fra 1984 er publisert som steppeørn *Aquila rapax nipalensis/orientalis*, men blir nå regnet som steppeørn *Aquila nipalensis* ubestemt underart.

Aftenfalk *Falco vespertinus* (61 - 2)

1988 Vest-Agder: 17.8. ad. ♂ Tjørveneset, Lista, Farsund (G. Hundstad, T.E. Høgsås).

1989 Vest-Agder: 17.10. juv. Jåbekk, Mandal (T.E. Høgsås, R. Jåbekk).

1990 Nord-Trøndelag: august* juv. eller ♀ Kolvereid, Nærøy (R. Øren). Fuglen ble fotografert.

1990 Vest-Agder: 10.-11.6. 2K ♀ ved Lista fyr, Farsund (N.H. Lorentzen, J.E. Røer). 29.8. juv. Mønstromyr, Flekkefjord (P.Ø. Grimsby, S. Grimsby). 10.9. juv. Mønstromyr, Flekkefjord (A. Grimsby, S. Grimsby).

1991 9.10. ad. ♂ Mønstromyr, Flekkefjord (K. Grimsby, S. Grimsby).

1991 Vestfold: 18.10. ad. ♂ Klåstadvik, Larvik (H. Heggland).

(Øst-Europa og Asia; Overvintrer i Afrika) Vestfold-individet fra 1990 er et av de seneste hittil, bare enkelt-individet fra Mølen, Vestfold (24.10.1976) og Arendal, Aust-Agder (21.-22.11.1987) har vært senere.

Lerkefalk *Falco subbuteo* H (18³ - 0)

1987 Hedmark: 10.6.-23.7.* par med reir og 1 unge lokalitet «E2» (Tr. Berg, F. Rønning). Ungfuglen ble ringmerket og fotografert.

1989 Hedmark: 13.6. ad. fugl med reir lokalitet «E1» (F. Rønning). Den adulte fuglen ble funnet rugende, men hekking ble mislykket pga. antatt røving av kråkefugl. 16.6.-2.8.* par med reir og 3 unger lokalitet «E2» (Tr. Berg, F. Rønning). Ungene ble ringmerket og fotografert.

1990 Hedmark: 11.6.-7.8.* par med reir og 3 egg lokalitet «E1» (F. Rønning). To unger vokste opp og ble ringmerket og en av disse ble fotografert.

(Nord-Afrika, Europa og Asia) F.o.m. århundreskiftet t.o.m. 1990 er 17 hekkefunn innrapportert og godkjent av NSKF, noe som neppe gjenspeiler den reelle hekkesituasjonen for lerkefalk i Norge. F.o.m. 1991 skal alle hekkefunn av lerkefalk rapporteres og godkjennes av de enkelte LRSK.

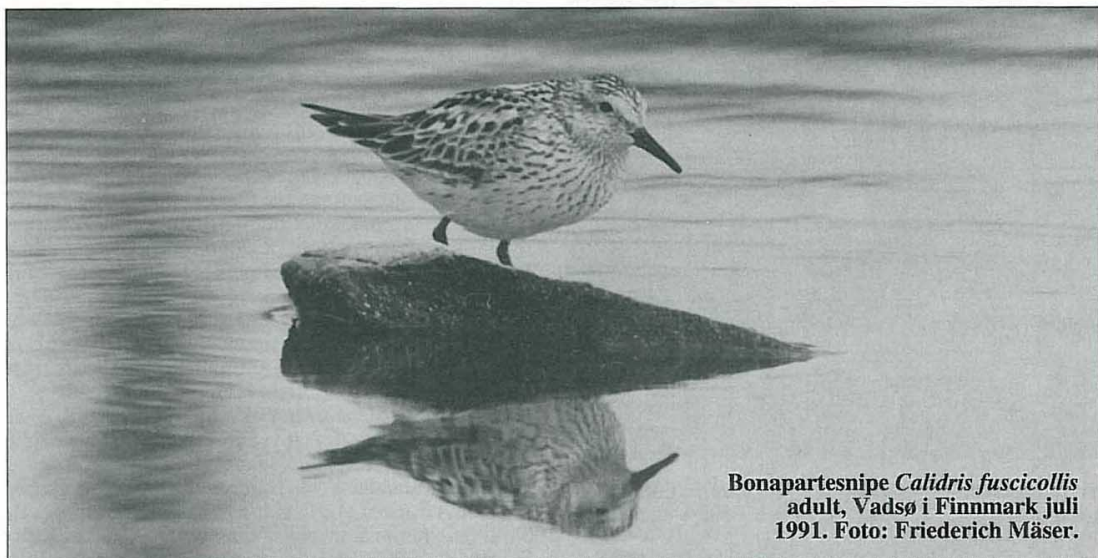
³: Hekking etter århundreskiftet.

Til venstre, øverst: Norges fjerde funn av steppeørn *Aquila nipalensis*, 2K ♂, Brekken, Røros i Sør-Trøndelag 24.8.1991. I likhet med fuglen på bildet ovenfor, viste den karakterene til underarten *A. n. orientalis*. Foto: Jan Ove Gjershaug.

Til venstre, nederst: Norges tredje steppeørn *Aquila nipalensis*, 3K ♂, Bostrand, Ballangen i Nordland mai 1989. Foto: Karl-Otto Jacobsen.

Under: Lerkefalk *Falco subbuteo* reirunge, lokalitet «E2», Hedmark 23.7.1987. Foto: Finn Rønning.

Bonapartesnipe *Calidris fuscicollis*
adult, Vadsø i Finnmark juli
1991. Foto: Friederich Mäser.

Hvitbrystlo *Charadrius alexandrinus* (24 - 1)³

1991 Rogaland: 2.-6.6. ad. ♂ Orrevatn, Klepp (M. Dagsland, M. Kersbergen).

(Amerika, Nord-Afrika, Europa og Asia) I Sverige, hvor en liten bestand hekker i Skåne, hadde hvitbrystloen et meget dårlig år i 1991. Av 11 klekte unger ble bare 2 med sikkerhet flygedyktige. Dette kan muligens medvirke til at arten forsvinner som svensk hekkefugl (Jönsson 1992).

³: Etter århundreskiftet.

Sandsnipe *Calidris pusilla* (1 - 1)

1991 Rogaland: 30.6.-2.7.* ad. Revtangen, Klepp (P. H. Gylseth, H. Hegglund, M. Klann, m.fl.). Fuglen ble fotografert.

(Nord-Amerika; overvintre i Sentral- og Sør-Amerika) Andre funn av arten i Norge, det første var 1 individ på samme lokalitet 10.-12.8.1987 (Bentz 1989). Sandsnipe er ennå ikke påtruffet i Sverige, mens det foreligger en observasjon fra Danmark fra 18.9.1987 (Olsen 1992). NSKF har ikke mottatt beskrivelse fra den/de som først oppdaget og identifiserte fuglen, men vil være takknemlig for en sådan.

Bonapartesnipe *Calidris fuscicollis* (6 - 1)

1990 Finnmark: 20.-30.7.* ad. Vadsø (F. Mäser m.fl.).

Fuglen ble fotografert og to bilder er tidligere publisert i *Lappmeisen* (Korsnes 1991).

1991 Nord-Trøndelag: 14.7. Ørin/Rinnleiret, Verdal/Levanger (T. Haugskott, E. Sæter, m.fl.)

(Nord-Amerika; overvintre i Sør-Amerika) Selv om arten er en av de vanligst forekommende nordamerikanske vadefugler i Storbritannia er den foreløpig overraskende sjelden i Norge (og Skandinavia forøvrig). Tidsmessig er disse to observasjonene typiske: 5 av 7 norske observasjoner er gjort i juli. Det finnes en observasjon fra Svalbard i 1970 (Norderhaug 1972) som ennå ikke er sendt eller behandlet av NSKF.

Alaskasnipe *Calidris melanotos* (46 - 0)

1989 Nord-Trøndelag: 18.8. og 23.8. Halsøen, Stjørdal (B. Nyberg, P.I. Værnesbranden, T.R. Østerås). 19.8. Rinnleiret, Verdal/Levanger (T. Gimnes, T. Haugskott). Muligens samme fugl.

1989 Vest-Agder: 18.7., 21.7. og 24.-26.7.* Nordhasselbukta, Lista, Farsund (K.S. Olsen, K. Olsen, T. A. Olsen, N.H. Lorentzen, m.fl.). Fuglen ble fotografert.

(Sibir fra Taimyr til Beringstredet og Nord-Amerika) Ingen observasjoner er rapportert fra 1991. En utmerket oversikt over de norske funn av alaskasnipe er publisert av Berg (1993).

Damsnipe *Tringa stagnatilis* (6 - 0)

1988 Nord-Trøndelag: 18.9. Ørin, Verdal (T. Haugskott).

(SØ-Europa, Vest- og Øst-Asia; overvintre i Afrika, Sør-Asia og Australia) De seks norske individer er sett i mai (2), juni (2), september (1) og oktober (1). Noe uventet er 3 av 6 funn gjort i de to Trøndelags-fylkene. Arten har i de senere år blitt sett stadig oftere i Sverige (12 individer i 1991), og der ventet man på det første hekkefunnet (Elmberg 1992).

← Norges andre funn av sandsnipe *Calidris pusilla*, Revtangen, Klepp i Rogaland 2.7.1991. Det første funnet ble gjort samme sted i 1987. Foto: Håkon Hegglund.

Hvitvingesvarterterre *Chlidonias leucopterus* adult, Langesund, Bamble i Telemark 4.5.1991. Foto: Vidar Heibo.

Svartehavsmåke *Larus melanocephalus* (10 - 3)

- 1952 Vest-Agder: 25.9. Steinodden, Lista, Farsund (M. J.M. Larkin, I.C.T. Nisbet).
 1991 Møre og Romsdal: 21.6. og 6.-7.7.* 3K Runde, Herøy (A.O. Folkestad, J.R. Gustad, m.fl.). Fuglen ble fotografert.
 1991 Nord-Trøndelag: 5.6.* ad. Sandfærhus, Stjørdal (B. Nyberg, m.fl.). Fuglen ble filmet på video.
 1991 Rogaland: 1.5. 3K Grudavatn, Klepp (M. Dagsland m.fl.)
 1991 Vest-Agder: 26.-31.3.* 3K Abelsnes, Flekkefjord (A. Grimsby, G. Grimsby, K. Grimsby, P.Ø. Grimsby og S. Grimsby m.fl.). 23.4. 3K Vågsvollvåien, Lista, Farsund (A. Grimsby). 28.4.* 3K Fuglevika, Farsund (I. Flesjå, G. Gundersen, R. Aamunsen). Fuglen ble fotografert og et bilde fra Flekkefjord er tidligere publisert i Siste Nytt (Axelsen 1991).

(Svartehavet og Middelhavslandene, ellers spredt i Europa) Beskrivelsen av Vest-Agder-fuglen fra 1952 er tidligere publisert i *Sterna* (Griffin & Nisbet 1953), men er aldri blitt behandlet eller offisielt godkjent før nå. Dette blir da det første funnet av svartehavsmåke i Norge. De neste fuglene ble ikke registrert før 1979 (4 individer). Vest-Agder-observasjonene og observasjonen fra Rogaland fra 1991 dreier seg trolig om samme individ. Svartehavsmåken har vist en stadig økende forekomst i Vest-Europa i de senere år. Blant annet ble 15 individer observert i Sverige og 30 individer i Danmark i 1991. Dette er de høyeste års-totalene i disse landene hittil (Elmberg 1992, Lindballe m.fl. 1993).

Sabinemåke *Larus sabini* (minst 51 - 5)⁴

- 1990 Vest-Agder: 1.11. juv. Lista Fyr, Farsund (J.E. Røer).
 1991 Møre og Romsdal: ad. 5.9. (kl. 0915) Male, Fræna (G. Gaarder). 2 juv. 5.9. (kl. 1400) Male, Fræna (G. Gaarder, Ø. Gjeldnes). 5.9. (kl. 1430) juv. Male, Fræna (G. Gaarder, Ø. Gjeldnes). 6.9. ad. Male, Fræna (G. Gaarder).

(Sirkumpolar arktisk sone) De forholdsvis få observasjoner som blir gjort av denne arktiske måkefuglen langs vår lange kyst viser nok hvor lite utbredt havfuglspeiding ennå er i Norge, mer enn at arten er en reell sjelendhet (se storlire). Fuglene fra Møre og Romsdal er de første i dette fylket siden september 1900!

⁴: *Utenom Svalbard, Jan Mayen og Bjørnøya.*

Ringnebbmåke *Larus delawarensis* (11 - 1)

- 1991 Hordaland: 6.1.* ad. Byparken, Bergen (E. Frantzen, A.T. Mjøs, O. Osaland). Fuglen ble fotografert. 7. og 10.1. og 13.2.* 3K (2. vinter) Byparken, Bergen (A. Folvik, A.T. Mjøs, G.H. Systad m.fl.). Fuglen ble fotografert, og et bilde er publisert i Siste Nytt (Axelsen 1991).

(Nord-Amerika; overvintrer sør til Mexico) Overnevnte 3K individ er det samme som ble ringmerket den 11.1.90 (Clarke 1992), mens det adulte individ betraktes som nytt. Ytterligere en av de 3 ringmerkede ringnebbmåkene fra Bergen er nå rapportert kontrollert, denne gang fra New Foundland, USA den 1. oktober 1991 (Larsen 1991). Denne fuglen, sammen med fuglen som ble skutt i Island, tyder klart på at de ringnebbmåkene som dukker opp i Europa er i stand til å returnere til Nord-Amerika!

Hvitkinnsvarterterre *Chlidonias hybridus* (3 - 1)

- 1991 Vest-Agder: 25.9. juv. Steinodden, Lista, Farsund (P.Ø. Grimsby).
 (Spredte bestander i Sør-Europa, Sør-Asia, Afrika og Australia) Første observasjon av en ungfugl i Norge. De 3 tidligere funn var av voksne fugler i mai, juni og juli. I Sverige ble den første hvitkinnsvarterterre observert i 1989 (Forsberg 1991) og ytterligere to fugler ble registrert i 1990 (Elmberg 1991). I Danmark er det observert 9 individer t.o.m. 1989 (Olsen 1992).

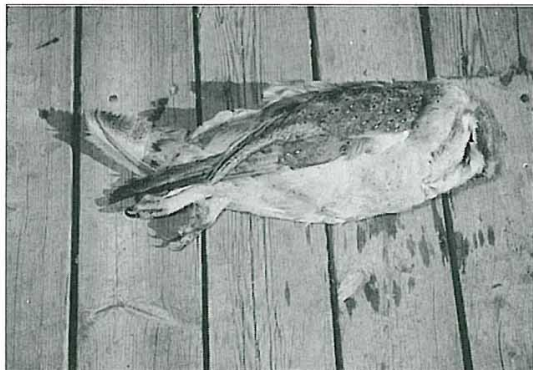
Hvitvingesvarterterre *Chlidonias leucopterus* (13 - 1)

- 1988 Nord-Trøndelag: 19.5. ad. Kvernhusvatn, Nærøy og 21.5.* Moavatn og Staverengvatn, Nærøy (P. Bådshaug, F. Kutschera). Begge observasjoner dreier seg om samme fuglen som ble fotografert.
 1988 Vest-Agder: 24.7.* ad. Sæviga, Lista, Farsund (I. Flesjå, G. Gundersen, N.H. Lorentzen). Fuglen ble fotografert.
 1991 Telemark: 4.5.* ad. Langesund, Bamble (V. Heibo). Fuglen ble fotografert.
 (SØ-Europa, Midtøsten, Vest- og Øst-Asia og Afrika; europeiske fugler overvintrer i Afrika) Flest fugler er observert i mai (6 ind.), forøvrig er den sesongmessige individfordelingen slik: juni (2), juli (3), august (2) og september (1).

Tårnugle *Tyto alba* (12 - 0)

- 1989: Troms: 11.12.* Middagsbuk, Balsfjord (A. Haugstad). Fuglen ble funnet død og fotografert. Skinnen oppbevares nå med journalnummer 12/89 ved Tromsø Museum.

Tårnugle *Tyto alba* som viste karakterene til nominatunderarten *alba*, Middagsbuk, Balsfjord i Troms 11.12. 1989. Foto: Karl-Otto Jacobsen.

(Spredt i store deler av verden) Nærmeste hekkebestand for arten finnes i Danmark. Balsfjord-fuglen ble funnet i nærheten av en relativt trafikkert havn, noe som styrker spekulasjonene om at fuglen kan ha hatt assistanse på veien. Fuglen viste karakterene til nominatunderarten *alba*, og representerer det tredje funnet her i landet av denne underarten. Funnet er også det første siden 1974, som også viste karakterene til *alba*. Underarten hekker i Storbritannia, Frankrike, Sør-Europa øst til Hellas og sør til Balearene, Korsika, Malta og Kanariøyene. De 9 andre godkjente individer viste karakterene til underarten *guttata*. Tårnugla regnes nå som utryddet i Sverige, og i Danmark er den en meget sjelden hekkefugl, med 20-25 par i slutten av 1980-årene (Olsen 1992).

Alpeseiler *Apus melba* (9 - 1)

1991 Oslo: 30.8. Holmlia (T.R. Stølen). (Sør-Europa, Sør-Asia, NV- og Øst-Afrika; overvintrer i Afrika) Med unntak av de to første funn (i 1958 og 1969) er alle norske observasjoner gjort etter 1980. Den sesongmessige fordelingen av individer er: April (1), mai (1), juni (2), august (2), september (1) og oktober (3). I Sverige er det sett 11 individer t.o.m. 1991 (Elmberg 1992) og Danmark 16 individer t.o.m. 1990 (Olsen 1992).

Bieter *Merops apiaster* (39 - 1)

1989 Vest-Agder: 25.6. ad. Borhaug, Lista, Farsund (T. E. Tønnessen)
1990 Vest-Agder: 29.5. ad. Lista fyr, Farsund (N.H. Lorentzen). 13.7. Slevdalsvann, Lista, Farsund (J. K. Ness).
1991 Buskerud: 17.8. Søndre Selvik, Hurum (T. Aass). (Sør-Europa, SV-Asia, NV-Afrika; overvintrer i Afrika)

Dverglerke *Calandrella brachydactyla* (23 - 6)

1991 Rogaland: 29.9.-13.10.* Utsira (P. Gylseth, M. Klann, J.S.L. Ludvigsen, E. Sæter, m.fl.) Fuglen ble fotografert. 6.10. 4 individer Utsira (P.H. Gylseth, E. Sæther).
1991 Vest-Agder: 6. og 8.7.* Steinodden, Lista, Farsund (A. Grimsby, P.Ø. Grimsby, J.E. Røer, N.H. Lorentzen). Fuglen ble fotografert.
(Sør-Europa, Sør-Asia; overvintrer i Nord-Afrika) Seks individer er den høyeste årstotalen hittil, takket være Utsira-fuglene. De fire individene 6.10. var i samlet flokk, og førte sammen med fuglen fra 29.9. til at det denne dagen var hele 5 dverglerker på øya. Samme dag ble også taigatrost *T.r. atrogularis*, stripesanger *L. lanceolata* og viersanger *Ph. schwarzi* observert på Utsira. Av de 28 norske dverglerkene hittil er 16 observert på Utsira.

Topplerke *Galerida cristata* (16⁵ - 1)

1991 Oslo: 5.-6.11., 8.-10.11. og 12.11.* Vaterland (M. Klann, J. Lurås, m.fl.). Fuglen ble fotografert og et bilde er publisert i Siste Nytt (Jåbekk 1991). (Afrika, Europa, Asia)

⁵: Etter 1977.

Amursvale *Hirundo daurica* (8 - 2)

1989 Vest-Agder: 2.6.* ad. Skjebstad, Mandal (D. Drangslund). Fuglen ble fotografert.
1991 Hordaland: 14.- 16.5. ad. Sandvin, Odda (I. Måge, R. Voie, O. Voie).
1991 Finnmark: 25.5.* ad. nord for Krampenes, Vadsø (J. Roeder). Fuglen ble fotografert.
(Sør- og Øst-Europa, Sør- og Øst-Asia og Afrika; overvintrer i Afrika) Hordaland-individet dreide seg om en fugl som viste karakterene til underarten *rufula* som hekker i Sør-Europa, Nord-Afrika og Midtøsten. De aller fleste amursvaler som dukker opp i Nord-Europa tilhører

denne underarten, men Hordaland fuglen er bare det tredje norske funn som med sikkerhet viste *rufula*-karakterene. Tidsmessig er disse observasjonene typiske; alle er gjort i mai (4 ind.) og juni (6 ind.). Se også under rettelser til tidligere rapporter.

Sibirpiplerke *Anthus hodgsoni* (16 - 1)

1991 Rogaland: 30.9.* Utsira (A. Heggland, H. Heggland, U.A. Meyer m.fl.). Fuglen ble fotografert. (NØ-Russland til Sentral- og Øst-Asia; overvintrer i Sør-Asia). Utsira stadfester stadig sitt nesten-monopol på arten i Norge. Observasjonen fra 1991 er den nest tidligste hittil, og bare den andre i september (se under rettelser til tidligere rapporter). Med unntak av en syngende fugl på Vigra, Møre og Romsdal 13.6.1971 (ikke juli som feilaktig oppgitt i forrige rapport) har alle tidligere individer inntil 1991 vært registrert i perioden 29.9.-18.11. NSKF kjenner til ytterligere 6 individer, alle fra Utsira høsten 1984, som aldri er blitt innrapportert.

Tundrapiplerke *Anthus gustavi* (1 - 1)

1991 Vest-Agder: 21.9.* 1K Slevdalsvann, Lista, Farsund (T.O. Hansen). Fuglen ble ringmerket og fotografert. Et bilde er publisert i LOS årsrapport 1991 (Røer 1992), og et i Siste Nytt (Jåbekk 1991). (NØ-Russland til Sentral- og Øst-Asia; overvintrer i SØ-Asia) Bare andre funn av tundrapiplerke i landet. Det første var et individ som ble innfanget på Utsira, Rogaland 29.9.1976 (Andreassen & Bryne 1978). Arten er en ytterst sjelden gjest i Europa, de aller fleste er hittil registrert i Storbritannia (41 ind. t.o.m. 1991). Sverige fikk sin første tundrapiplerke 5.- 20.9.1991 (Elmberg 1992). NSKF vet om ytterligere ett individ fra Vest-Agder (ringmerket) som ikke er blitt innrapportert.

Sitronerle *Motacilla citreola* (22 - 3)

1989 Vest-Agder: 14.10. ad. ♂ Jåbekk, Mandal (R. Jåbekk).
1990 Finnmark: 18.06. ad. ♂ Slettnes, Gamvik (J. Heggås).
1991 Rogaland: 19.- 20.5. ad. ♂ Utsira (G. Mobakken, A.T. Mjøs, J.K. Ness).
1991 Vest-Agder: 7.8.* juv. Nordhasselbukta, Lista, Farsund (A. Heggland, H. Heggland, K. Johannesen). Fuglen ble fotografert. 20.10. juv. Mønstromyr, Flekkefjord (G., K., P.Ø. Grimsby, S. Grimsby). (NØ- og Øst-Russland, Vest-Sibir, Vest- og Sentral-Asia; overvintrer i Sør- og SØ-Asia)
Lista-funnet fra 1991 er uvanlig tidlig. Arten ekspanderer vestover, og dette gjenspeiler seg i stadig hyppigere vår- og sommer-observasjoner i Vest-Europa. Både i Storbritannia, Finland og Sverige har sitronerle hekket i blandingspar med gulerle. Når blir det første rene sitronerle-paret funnet hekkende? Se også under rettelser til tidligere rapporter.

Ørkensteinskvetvett *Oenanthe deserti* (2 - 1)

1989 Vest-Agder: 27.3.* ad. ♂ Sevika/Steinodden, Lista, Farsund (K. Olsen, K.S. Olsen). Fuglen ble fotografert.
1991 Akershus: 8.5. ad. ♂ Årnestangen, Rælingen (H. Nilsen, J.T. Stenwig).
(Nord-Afrika, NV-Arabia og øst til Mongolia; overvintrer i Sahara, Arabia og Pakistan) Den første norske observasjonen var en hann fotografert på Bybergssanden, Rogaland 15.12.1984 (Bentz 1986). I Sverige er ørkensteinskvetvett den «vanligste» av de sjeldne steinskvettene, med 16 individer t.o.m. 1991, mens bare 2 individer er påtruffet i Danmark (Olsen 1992). I Storbritannia er det observert 42 individer t.o.m. 1991 (Rogers 1993).

Tundrapierleke *Anthus gustavi* 1K, Slevdalsvann, Lista i Vest-Agder 21.9. 1991. Dette er andre funn av arten i Norge. Fotos: Tor Oddvar Hansen.

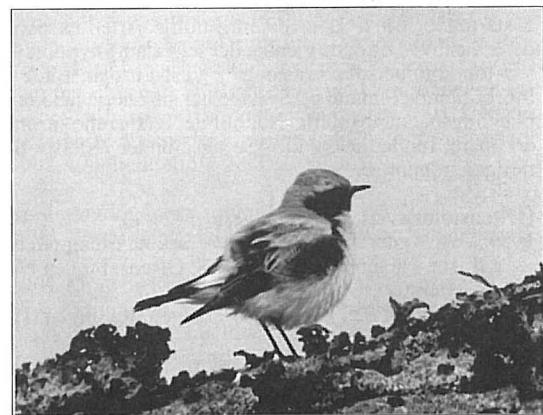
Sitronerle *Motacilla citreola* juv., Nordhasselbukta, Lista i Vest-Agder 7.8.1991. Foto: Håkon Hegglund.

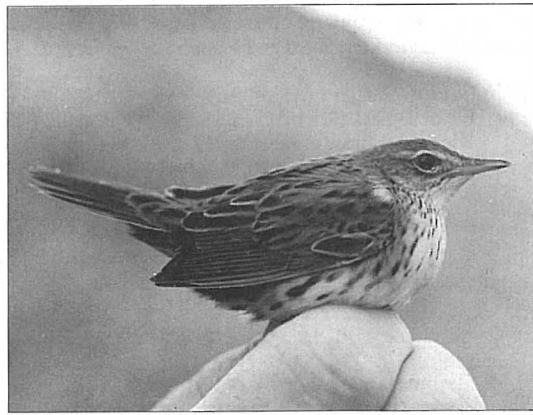
Vannsanger *Acrocephalus paludicola* 1K Slevdalsvann, Lista 9.8. 1991. Foto: Bjørn E. Hellang.

Vannsanger *Acrocephalus paludicola* Lista fyr, Vest-Agder 26.9. 1991. Foto: Per Ø. Grimsby.

Ørkensteinskvett *Oenanthe deserti* adult ♂, Steinodden, Lista i Vest-Agder 27.3.1989. Foto: Kåre Olsen.

Stripesanger *Locustella lanceolata* 1K, Utsira i Rogaland 6.10.1991. Foto: Håkon Hegglund.

Taigatrost *Turdus ruficollis* 1K ♂ som viste karakterene til underarten *atrogularis*, Utsira i Rogaland 1.10. 1991. Foto: Håkon Heggland.

Taigatrost *Turdus ruficollis* (16 - 1)

1991 Rogaland: 1.-9.10.* 1K ♂ Utsira (E. Chapman, H. Heggland, E. Sæter m.fl.). Fuglen ble ringmerket og fotografert.

(Sentral-Asia; overvintrer i Nord-India og Kina) Utsira-fuglen viste karakterene til den svartstrupe underarten *T. r. atrogularis*. Bare 3 taigatrost-individer påtruffet i Norge har vist karakterene til den rødstrupe nominat- underarten *T. r. ruficollis*.

Stripesanger *Locustella lanceolata* (2 - 1)

1991 Rogaland: 6.10.* 1K Utsira (J. Austevik, P. Gylseth, H. Heggland, M. Kersbergen, J.S.L. Ludvigsen, E. Sæter m.fl.). Fuglen ble ringmerket og fotografert.

(Øst-Europa, Sentral-Russland øst til Nord-Japan; overvintrer på Filippinene og SØ-Asia) Bare tredje funn av denne nære slektningen til gresshoppesanger *L. naevia*. Det tidligere funn var et individ på Røvær, Rogaland 29.9.1980 (Numme 1981) og et individ innsamlet på båt nord for Bjørnøya ca. 15.9.1982 (Bentz 1987). Stripesangeren er påtruffet ca. 75 ganger i Europa, hvorav 52 ind. i Storbritannia t.o.m. 1991, de aller fleste (41 ind.) på Fair Isle (Rogers 1993). I våre naboland er arten funnet (som fyrfall) 3 ganger i Danmark (Olsen 1992) og 3 ganger i Sverige (Elmberg 1991). I motsetning til nesten alle europeiske funn som er fra høsten (sept-okt) er de fleste av Finlands 13 individer t.o.m. 1991 (Jännes m.fl. 1992) registrert om sommeren. Arten er notorisk vanskelig å oppdage og artsbestemme i felt. For den som er interessert i identifisering av stripesanger kan anbefales Alström (1989) og Riddiford & Harvey (1992).

Sumpsanger *Locustella luscinioides* (3 - 1)

1991 Vest-Agder: 30.5. og 5.-6.6. Løgene, Flekkefjord (A. Grimsby, G. Grimsby, P.Ø. Grimsby).

(Europa, Nord-Afrika, Midtøsten, Asia øst til Kazakhstan). Sumpsangeren er fortsatt overraskende sjelden i Norge. Den stadig økende oppreden hos nærstående arter som elvesanger *Locustella fluviatilis* og busksanger *A. dumetorum* har uteblitt hos sumpsangeren. I Sverige er det t.o.m. 1991 påtruffet ca. 200 individer (Tyrberg 1992). De tre tidligere norske funn var av et individ ved Stavanger, Rogaland 10.-11.5.1968 (Haftorn 1971), et

individ ved Røremark, Borre, Vestfold 7.-24.6.1971 (Andersen 1971) og et individ i Slevdalsvannet, Lista, Vest-Agder 30.5.-16.6.1979 (Ree 1980). Vestfold-fuglen ble ringmerket, og kontrollert i Hornborgasjön i Sverige 27.6. samme år (se Andersen 1971).

Vannsanger *Acrocephalus paludicola* (7 - 3)

1990 Vest-Agder: 12.8.* 1K Lista fyr, Farsund (N.H. Lorentzen). Fuglen ble ringmerket og fotografert og bildet er publisert i Siste Nytt (Axelsen 1990).

1991 Vest-Agder: 9.8.* 1K Slevdalsvann, Lista, Farsund (B.E. Hellang, R. Jåbekk). Fuglen ble ringmerket og fotografert. 28.8.* 1K Jåbekk, Mandal (M. Helberg, R. Pedersen). Fuglen ble ringmerket og fotografert og et bilde er tidligere publisert i Siste Nytt (Jåbekk 1991). 26.9.* 1K Lista fyr, Farsund (P.Ø. Grimsby, J.E. Røer). Fuglen ble ringmerket og fotografert.

(Lokalt i Øst- og SØ-Europa, Russland øst til Kazakhstan; overvintrer i Afrika sør for Sahara) Vannsangeren var bare påtruffet to ganger i landet inntil 1980; et individ ble fanget og ringmerket i Kjennetjernet, Østfold 29.8. og kontrollert 4.9.1971 samt et individ ved Venabu, Oppland 16.6.1977 (se Fonstad 1980). Fra 1980-tallet foreligger fire funn: 1980 (1 ind.), 1982 (1 ind.) og 1988 (2 ind.) Arten har forsvunnet fra mange av sine tidligere hekkeområder og regnes nå som en art i fare, selv om noen av de østeuropeiske populasjonene fremdeles er forholdsvis store (Schulze-Hagen 1989, Heredia 1993). Det er naturlig å anta at de aller fleste av de norske (og skandinaviske) observasjonene av arten er fugler tilhørende de nordøst-europeiske populasjonene som trekker til Vest-Europa før de fortsetter til Afrika (de By 1990).

Åkersanger *Acrocephalus agricola* (1 - 0)

1990 Vest-Agder: 19.10.* 1K Slevdalsvann, Lista, Farsund (B.E. Hellang, J.E. Røer). Fuglen ble ringmerket og fotografert. Et bilde er også publisert i Siste Nytt (Jåbekk 1991).

(Sør-Russland og Asia; overvintrer i SV-Asia og India) Første funn av arten i Norge. I våre naboland er åkersanger påtruffet i Danmark (1 ind.), Sverige (12 ind.) og Finland (18 ind.), t.o.m. 1991.

Norges første åkersanger *Acrocephalus paludicola* under ringmerking Slevdalsvann, Lista i Vest-Agder 9.8.1991. Fuglen er en juv. Foto: Bjørn E. Hellang.

Busksanger *Acrocephalus dumetorum* (9 - 0)

- 1989 Buskerud: 17.-18.6.* ad. ♂ Fiskumvannet, Øvre Eiker (M. Bilet, B. Hamsund, A. Kvam, H. Kvam, P.Ø. Syvertsen, Ø. Syvertsen). Fuglen ble fotografert og et bilde publisert i Siste Nytt (Axelsen 1989). Sangen ble tatt opp på lydbånd.
- 1989 Møre og Romsdal: 21.6.-1.7.* 2K+ ♂ Byskogen, Kristiansund (T. Gjeldnes, I.T. Gustad, J.R. Gustad m.fl.). Fuglen ble ringmerket, fotografert og sangen tatt opp på lydbånd.
- 1990 Oppland: 19.-22.6.* Ensrud i Kolbu, Østre Toten (G. Gaarder, B.H. Larsen, T. Østbye m.fl.). Sangen ble tatt opp på lydbånd.

(NØ-Europa øst fra Finland, og Asia; overvintrer i India og Sri Lanka) Etter det første funnet på Utsira i 1975 er busksangeren påtruffet i 1976 (1 ind.), 1980 (3 ind.), 1982 (1 ind.), 1989 (2 ind.) og 1990 (1 ind.). Bare tre funn er fra høsten, resten er av syngende fugler i juni-juli. Arten har ekspandert sitt hekkeområde vestover, så vi kan trolig vente hyppigere forekomst her i landet i årene framover.

Trostesanger *Acrocephalus arundinaceus* (31 - 2)

- 1988 Østfold: Primo mai ad. ♂ Kureskjæret, Kurefjorden, Rygge (D. Bendixen, V. Samuelsen).
- 1991 Vest-Agder: 2.6. ad. ♂ Hanangervann, Farsund (I. Flesjå, G. Gundersen, D. Hunstad, R.H. Olsen). 14 dager primo juni ad. ♂ Skogsfjorden, Mandal (R. Aanensen, I. Flesjå, G. Gundersen, M. Helberg m. fl.).

(Europa, SV- og Øst-Asia og Nord-Afrika; overvintrer i Afrika) Østfold-fuglen fra 1988 øker dette års antall individer til sju, hvilket er høyeste årsantall hittil.

Venstre spalte, midten: Viersanger *Phylloscopus schwazii*, Utsira i Rogaland 6.10.1991. Foto: Håkon Heggland.

Venstre spalte, nede: Brunsanger *Phylloscopus fuscaus*, Hegrestad, Eigersund i Rogaland 20.10.1990. Foto: Ivar Sleveland.

Østsanger *Phylloscopus trochiloides* (29 - 3)

1990 Vest-Agder: 27.-29.8.* 1K Lista fyr, Farsund (N. H. Lorentzen, J.E. Røer). Fuglen ble ringmerket og fotografert.

1991 Telemark: 15.-16.6. ad. ♂, 1.-2.7. (og sannsynligvis hele primo juli) ad. ♂, 18.-20.7. hekking konstatert — ad. med minst 2 pullus Jomfruland, Kragerø (R. Solvang m.fl.).

(NØ-Europa øst fra Nord-Tyskland, Asia; overvintrer i Pakistan, India og Indokina) Østsangeren har i de siste par tiår ekspandert vestover, og med stadig flere hekkefunn i Sverige. I 1990 ble den for første gang påtruffet hekkende både på Christiansø i Danmark (Olsen 1992) og på Helgoland i Tyskland (Köster & Renner 1990). Så selv om hekkefunnet på Jomfruland var det første i Norge, var det ikke uventet. Se også under rettelser til tidligere rapporter.

Lappsanger *Phylloscopus borealis* (1 - 2)⁶

1991 Finnmark: 22.-23.6. par i mulig hekkebiotop «lokalitet B» (P.J. Dubois, M. Duquet, m.fl.)

(Nordlige Fennoskandia øst til Alaska; overvintrer i SØ-Asia) Etter at arten ble satt på NSKF's rapporteringsliste i 1989 har vi hittil fått innrapportert svært få observasjoner.

⁶: Etter 1988.

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus* (50 - 0)

1989 Vest-Agder: 7.10.* Lista fyr, Farsund (N.H. Lorentzen, J.E. Røer). Fuglen ble ringmerket og fotografert.

(Sentral-, Øst- og Sør-Asia; overvintrer i SØ-Asia) Fortsatt er det flere observasjoner som ikke er innrapportert til NSKF.

Viersanger *Phylloscopus schwarzi* (2 - 1)

1991 Rogaland: 6.10.* Utsira (H. Heggland m.fl.). Fuglen ble fotografert.

(Sentral- og Øst-Asia; overvintrer SØ-Asia) Bare tredje funn av arten i landet. De to tidligere var Grimstadvatnet, Møre og Romsdal 8.10.1981 og Helle, Kragerø, Telemark 31.10.1987. I Sverige er det påtruffet 22 individer t.o.m. 1991 (Elmberg 1992), i Finland 9 individer (Jännes m.fl. 1991) og i Danmark 8 individer (Frich & Nordbjørg 1993). I Storbritannia er den langt oftere påtruffet med hele 132 individer t.o.m. 1991 (Rogers m.fl. 1993).

Bruntsanger *Phylloscopus fuscatus* (2 - 1)

1990 Rogaland: 20.10.* Hegrestad, Eigersund (J. Grastveit, S. Grøsfjell, B.E. Paulsen, B. Paulsen, I. Sleveland). Fuglen ble ringmerket og fotografert.

(Sentral- og NØ- til Sør-Asia; overvintrer Nord-India og SØ-Asia) De to tidligere funn var også fra Utsira, Rogaland 10.-13.10.1974 (Ree 1976) og 31.10.1984 (Bentz 1988, med foto publisert i Vår Fuglefauna 1/1985). I likhet med viersanger *Ph. schwarzi* er bruntsangeren påtruffet oftere i våre naboland. Fram t.o.m. 1991 er påvist 25 individer i Sverige (Elmberg 1992), 31 individer i Finland (Jännes m.fl. 1992) og 14 individer i Danmark hvorav 8 individer på Christiansø 2.-27.10.1987 (Olsen 1992). I Storbritannia er det påtruffet 106 individer t.o.m. 1991 (Rogers m.fl. 1993).

Rødtoppfuglekonge *Regulus ignicapillus* (30 - 0)

1983 Vest-Agder: 31.3.-2.4.* 2K+ M Ullerøy, Farsund (B.E. Hellang, N.H. Lorentzen, S. Sandersen). Fuglen ble ringmerket og fotografert.

(Europa, Midtøsten, Nord-Afrika)

Skjeggmeis *Panurus biarmicus* (ca. 60 - minst 38)

1990 Rogaland: 1.2. ad. ♂ Søylandsvatn, Time (G. Kristensen). 8.-15.12. maks 5 ind. (inkl. minst 3 ♂ ♂) Ergavatn, Klepp (O. Bryne, M. Dagsland, G. Kristensen m.fl.). 15.12. Alvevatn, Klepp (G. Kristensen). Regnes som tre funn av et individ, maks 5 individer og ett individ.

1990 Vest-Agder: 30.9. 4 ind. Lista fyr, Farsund (B.E. Paulsen, J.E. Røer m.fl.). 4.11. 2 ♂ ♂ og 3 ♀♀ Lista fyr, Farsund (J.E. Røer, H. Jülke, E. Waage). Regnes som to funn av 4 individer og 5 individer.

1991 Rogaland: 1.1 - 3.2. maks 3 ind. Ergavatn, Klepp (O. Bryne, M. Dagsland, G. Kristensen). Regnes som samme funn og individer som i 1990 (Clarke 1992).

1991 Vest-Agder: 10.-12.5.* 2K+ ♂ Jåbekk, Mandal (I. Flesjå, G. Gundersen, M. Helberg, I. Hille, J.G. Noddeland m.fl.). Fuglen ble ringmerket og fotografert. 24.11. ad. ♂ og ad. ♀ Slevdalsvann, Lista, Farsund (K.S. Olsen, K. Olsen). Regnes som to funn av ett individ og to individer.

1991 Vestfold: 1.1. 1+ ind., 12.1. 8+ ind., 13.1. 3 ♂ ♂ + 5 ubest. kjønn, 23.1. 5 ind., 26.1. 3 ♂ ♂, 3 ♀♀ + 2 ubest. kjønn, 30.1. ♂ og ♀, 2.2. 2 ♂ ♂ og 4 ubest. kjønn, 6.2. 1 ind., 9.2. 4 ind., 23.3. 1 ♂ Borrevannet, Borre (A.W. Clarke, T. Hansen, K. Johannessen, L. Lunstad). 30.11. ♂ og ♀ Klåstadkilen, Larvik (A. Heggland, H. Heggland). Borrevannet-observasjonene regnes som samme funn og individer som i 1990 (Clarke 1992), fuglene fra Klåstadkilen regnes som ett funn av to individer.

1991 Østfold: 1.1. mellom 6 og 10 ind., 13.1.* 3 ♂ ♂ og 3 ♀♀, 15.1. minst 10 ind., 17.2. 2 ind., 3.3. 2 ♂ ♂ og 1 ♀, 10.3. 1 ind. og 24.3. 1 ♂ Øra, Fredrikstad/Borge (A. Larsen, J.S.L. Ludvigsen, M. Pedersen, J.K. Skjelnes, m.fl.). Individer ble fotografert 3.1. 5.1. minst 3 ind. Arekilen, Kirkøy, Hvaler (T. Aarvak, J.S.L. Ludvigsen, M. Pettersen, J.K. Skjelnes). 17.4. 1 ind. Skårakilen, Onsøy (A. Larsen). 10.11. 2+ ind., 16.11. ♂ og ♀, 17.11.* maks. 17 ind., 8.12.* 10 ind., 22.12. 2+ ind., 23.12. 2+ ind. og 25.12. 9+ ind. Øra, Fredrikstad/Borge (A. Larsen, S. Engebretsen, J.S.L. Ludvigsen, K.S.D. Trondsen). Individer fra 17.11. og 8.12. ble fotografert. 28.12. 2 ind. Arekilen, Kirkøy, Hvaler

1991 ble året da skjeggmeisa *Panurus biarmicus* for alvor begynte å gjøre sitt inntog i Norge. Her en adult ♂ ved Øra, Fredrikstad i Østfold 17.11.1991. Foto: Knut S.D. Trondsen.

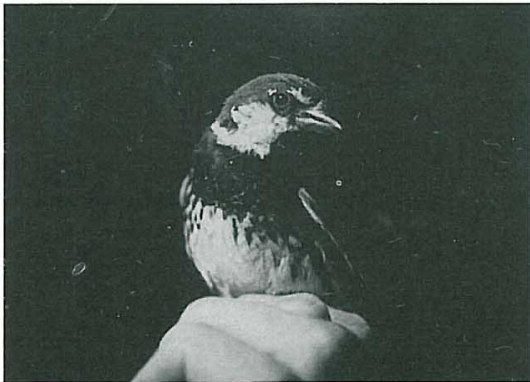
(R.G. Bøsy, J.S.L. Ludvigsen, M. Pettersen). Reg-nes som fem funn Øra 1.- 24.3. minst 10 individer, Arekilen 5.1. minst 3 individer, Skårakilen 17.4. 1 individ, Øra 10.11. -25.12. maks 17 individer og Arekilen 28.12. 2 individer.

(Spredt i Europa, Sentral-Asia) Foreløpig fortsetter skjeggmeisas innvandring til Norge, men en hard vinter kan fort redusere populasjonene i Sverige og Danmark og dermed også redusere forekomsten i Norge. Sjeldenhetskomiteén kjenner til flere observasjoner som ennå ikke er innrapportert, men vi håper alle observasjoner vil bli innsendt slik at så vi for framtida har skikkelig dokumentasjon på artens innvandring til landet.

Pungmeis *Remiz pendulinus* (4 - 3)

1989 Rogaland: 27.8. ad. ♀ Sele, Klepp (J. Austevik, O. Bryne, M. Dagsland, H. Fisketjønn, F. Jackobsen, G. Kristensen). Muligens samme individ som tidligere på Grudavatn (Clarke 1991).

1991 Vest-Agder: 20.- 21.7.* 1K Slevdalsvann, Lista, Farsund (B.E. Hellang, K.S. Olsen). Fuglen ble ringmerket og fotografert og et bilde er publisert i LOS årsrapport 1991 (Røer 1992) og Siste Nytt (Jåbekk 1991). 22.7. ad. ♂ Slevdalsvann, Lista, Farsund (I. Flesjå, G. Gundersen, R.H. Olsen). 29.7. 1K Slevdalsvann, Lista, Farsund (R. Jåbekk). Fuglen ble ringmerket.

Middelhavsspurv *Passer hispaniolensis* 2K+♂, Lista fyr, Vest-Agder 12.7.1990. Med dette har Norge overraskende nok to funn av denne arten! Foto: Nils H. Lorentzen.

(Vest-Europa øst til Manchuria; for det meste en standfugl men også invasjonfugl av og til) Første observasjoner av arten var 3 individer i 1989 og 1 individ i 1990. Vest-Agder-observasjonene konstaterer Norges første vellykkede hekking som er rapportert til NSKF. Det foreligger dessuten 2 hekkefunn fra Rogaland i 1990 som ennå ikke er rapportert til NSKF, men som er publisert (Hogstad 1992). Selv om 1990 var et rekordår for arten i Sverige, var 1991 et betydelig dåligere år (Tyrberg 1992).

Rødhalevarsler *Lanius isabellinus* (4 - 1)

1991 Rogaland: 7.10.* Utsira (V. Krøke m.fl.). Fuglen ble filmet på video og fotografert. To bilder er publisert i Siste Nytt (Jåbekk 1991).

(Sør-Asia til Kina; overvintrer i NØ-Afrika) Fuglen ble videofilmet av navngitt observatør mens innsendte beskrivelser av en annen observatør ble ikke godkjent. Observatør(er) som oppdaget fuglen har ikke sendt inn beskrivelser og er foreløpig ukjent for NSKF. Den første norske observasjon var også på Utsira (30.9.-1.10.1974), den neste var samme år ved Grimstadvatn, Møre og Romsdal (13.10.1974). De neste var vårfugler på Mølen, Larvik, Vestfold 5.6.1984 og 25.5.1988. Ytterst få vår-observasjoner av rødhalevarsler er tidligere gjort i Europa. I Sverige er 5 individer påtruffet, alle i okt.-nov. (Elmberg 1991), i Danmark er den ennå ikke observert.

Rosenstær *Sturnus roseus* (49 - 2)

1990 Telemark: 30.9. juv. Jomfruland, Kragerø (R.T. Magnussen).

1991 Østfold: 21.8. juv. Øra, Fredrikstad (S. Engebretsen, J.S.L. Ludvigsen, G. Mobakken).

1991 Rogaland: 24.- 25.8. juv. Utsira (B.O. Høyland, J.R. Johansen, J.K. Ness, K. Salomonsen).

(SØ-Europa og SV-Asia; overvintrer i India) Tre fugler på ett år er et bra tall, men både i 1973 og 1979 ble det sett 4 individer.

Middelhavsspurv *Passer hispaniolensis* (2 - 0)

1990 Vest-Agder: 21.7.* 2K+ ♂ Lista fyr, Farsund (N.H. Lorentzen, K.S. Olsen, J.E. Røer). Fuglen ble ringmerket og fotografert og et bilde publisert i Siste Nytt (Axelsen 1991).

(Iberiske halvøy, NV-Afrika, Sardinia og Balkan øst til SV-Asia) Bare to år etter at landets første middelhavsspurv ble fotografert på Mølen, Vestfold den 13.5.1988 (Bentz & Clarke 1990) ble nok et individ påtruffet her i landet! Arten som stort sett er standfugl, er kun blitt observert noen få ganger i Nord-Europa. De norske observasjonene er foreløpig de eneste i Norden.

Gulirisk *Serinus serinus* (15 - 1)

1989 Nord-Trøndelag: Ultimo mai - primo juni ad. ♂ Rinnan, Levanger (A. Indahl, O. Indahl).

1991 Buskerud: 30.4.* 2K+ ♂ Fiskumvannet, Øvre Eiker (A. Hals, T. Schandy, H. Skjerve, E. Størdal, K. Værnes). Fuglen ble ringmerket og fotografert og et bilde er publisert i Siste Nytt (Axelsen 1991).

(Kontinentale Europa, Tyrkia og NV-Afrika) Arten er ikke årlig i Norge. De nærmeste hekkebestandene ligger i Sør-Sverige og Danmark. Buskerud-individet er det tidligste hittil på våren.

← Gulirisk *Serinus serinus* 2K+♂, Fiskumvannet, Øvre Eiker i Buskerud 30.4.1991. Foto: Anders Hals.

Godkjente observasjoner av arter som opprinnelig er innført til Norge/ Europa av mennesker, men som i dag hekker i vill tilstand (kategori-AB) eller arter som ikke med sikkerhet betraktes som spontant forekommende i Norge (B-listen) (Ree 1981)

Presumed escapes

Flamingo *Phoenicopterus ruber* (12 - 0)

1989 Hedmark: Primo oktober * ved Eltsjøen, Trysil (B. T. Bækken, H. Holden, R. Solheim). Vingene fra kadaver funnet og ble tatt vare på. Saken er dokumentert med fjær og foto av vinge.

(Sør-Europa, SV-Asia, store deler av Afrika, Vestindia og Galapagos). Fuglen kunne ikke bestemmes til underart. Det finnes også opplysninger om observasjoner av flamingo fra Osen, Trysil våren 1989 og det kan muligens dreie seg om samme individ, men denne sistnevnte observasjon er ikke innrapportert NSKF. Funnet dreier seg i all sannsynlighet om en rømt parkfugl og plasseres derfor på B-listen.

Rustand x Gravand

Tadorna ferruginea x *Tadorna tadorna* (hybrid)

Individer som viste hybridkarakterene mellom rustand og gravand (0 - 1)

1991 Vestfold: 1.5. og ca. 15.5.* ♂ Hemskilen, Sandefjord (J.R. Gustad, H. Heggland, J. Paulsen m.fl.). Fuglen ble fotografert.

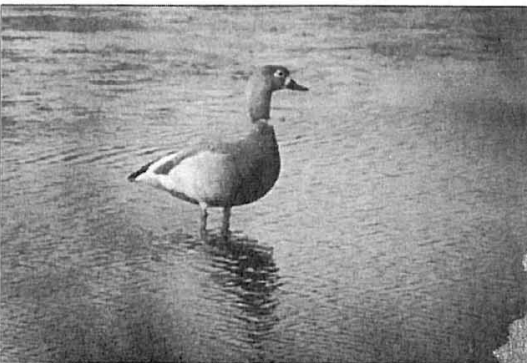
Dette er første observasjon av denne hybrididen som er behandlet av NSKF og sannsynligvis ny for landet. Det er ikke kjent naturlig hybridisering mellom disse artene (Panov & Nauka 1989), men det forekommer i fangenskap (Gray 1958). Funnet plasseres derfor på B-listen.

Sørblesand *Anas sibilatrix* (1 - 0)

1989 Vest-Agder: 20.7. ad. ♂ Sevika, Steinodden, Farsund (K. Olsen, T.A. Olsen).

(Sørørlige Sør-Amerika) Første funn av arten i landet, men er vanlig parkfugl i Europa. Funnet plasseres derfor på B-listen.

Hybrid rustand x gravand *Tadorna ferruginea* x *Tadorna tadorna* ♂ Hemskilen, Vestfold 1.5.1991. Naturlig hybridisering mellom disse to artene er ikke kjent, men det forekommer i fangenskap. Foto: Håkon Heggland.

Stivhaleand *Oxyura jamaicensis* (24 - 3)

1989 Møre og Romsdal: 21.5. ad. ♂ Tuftevatn, Tjørnvåg, Herøy (A.O. Folkestad, H. Håberg, V. Kalland).

1990 Rogaland: 9.5.-8.7. 2 ad. ♂ ♂ og 1 ad. ♀ Vasshustjernet, Klepp (M. Dagsland). 18.8. 2 ad. ♂ ♂ Ergavatn, Klepp (M. Dagsland).

1991 Rogaland: 1.5. ad. ♂ Ergavatn, Klepp (M. Dagsland). 5.5. ad. ♂ Vasshustjernet, Klepp (M. Dagsland). 7.5. ad. ♂ Grudavatn, Klepp (G. Skjærpe). 9.5. ad. ♂ Vasshustjernet, Klepp (M. Dagsland). 12.-26.5. ad. ♂ og ad. ♀ Vasshustjernet, Klepp (M. Dagsland, J. Grønning). Observasjonene i Vasshustjernet dreide seg trolig om samme hann.

1991 Sør-Trøndelag: 17.11.* ad. M Eutrof innsjø, Lillevatn, Agdenes (H. Kvitberg, H. Lid, K.A. Solbakken m.fl.).

(Nord- og Sør-Amerika med en stor frittlevende bestand i England) Da det er mest sannsynlig at de norske fuglene kommer fra England, plasseres funnene i kategori AB. Se også under rettelser til tidligere rapporter.

Lazulifink *Passerina amoena* (5 - 1)

1991 Oppland: Juni Håkenstad gård, Vågåmo, Vågå (T. Haakenstad).

(Sentrale og vestlige Nord-Amerika) NSKF mener at dette funnet høyst sannsynlig dreier seg om en rømt fangenskapfugl. Funnet plasseres derfor på B-listen.

Rettelser til tidligere rapporter Corrections to earlier reports

Hjelmfiskand *Mergus cucullatus* (3 - 1)

1989 Aust-Agder: 20., 21. og 29.12.* ad. ♂ Kaldvellfjorden, Lillesand (D. Dahl, O. Simonsen). Fuglen ble fotografert.

Tidligere publisert uten * og at fuglen ble fotografert (Clarke 1992). Rettelsen er en følge av at fotobevis nå er mottatt av NSKF.

Stivhaleand *Oxyura jamaicensis*

1987 Rogaland: 6.-8.6. ad. ♂ Ergavatn og Horpestadvatn, Klepp (M. Dagsland, K. Hansen, G. Kristensen, T. Tysse).

Tidligere publisert som kun Horpestadvatn og ett observatørnavn (Clarke 1992). Rettelser pga. godkjennelse av ny beskrivelse med opplysninger om sted fra en medobservatør (G. Kristensen).

1989 Rogaland: 17.5.-9.7. ad. ♂ Ergavatn, Klepp (O. Bryne, M. Dagsland, G. Kristensen, M. Kersbergen).

Tidligere publisert med dato 17.5.-4.6. og med tre observatørnavn (Clarke 1992). Rettelser pga. godkjennelse av ny beskrivelse med opplysninger om datoer fra en medobservatør (G. Kristensen).

Gråseiler *Apus pallidus*

1989 Vestfold: 19.6. Mølen, Larvik (T. Axelsen).

Tidligere publisert som 1988 (Clarke 1991). Rettelse fordi observatøren har kommet med ny og korrekt opplysning om årstall.

Amursvale *Hirundo daurica*

1989 Rogaland: 7.6. Eie, Egersund (H. Åse). Observasjonen dreier seg om et individ som viste karakterene til underarten *Hirundo daurica rufula*.

Tidligere feil publisert som 1984 (Clarke 1992).

Sibirpiplerke *Anthus hodgsoni*
1988 Rogaland: 11.10. Utsira. (Ikke godkjent sak)
Tidligere feil publisert som 1990 (Clarke 1992).

1990 Rogaland: 29.-30.9.* Utsira (A. Heggland, H. Heggland, E. Mjaaland m.fl.).

Tidligere publisert med feil dato 29.-30.10. i rapporttekst og med feil tall for juli måned (1 funn) i den sesongmessige fordelingen (Clarke 1992). Den sesongmessige fordelingen er derfor endret til juni (1 funn), september (1 funn), oktober (12 funn) og november (2 funn). I tillegg må teksten til 2 stk. sibirpiplerke-bilder av Håkon Heggland endres fra 29.10.1990 til 29.9.1990 og fra 30.10.1990 til 29.9.1990.

Sitronerle *Motacilla citreola*
1990 Vestfold: 13.-14. og 16.10 juv. Klåstadvik, Larvik (A. Heggland, H. Heggland, J.M. Lohne m.fl.).
Tidligere feil publisert med uteglemt alder (Clarke 1992).

Østsanger *Phylloscopus trochiloides*
1989 Telemark: 23.8. * Jomfruland, Kragerø (H. Skarboe, S. Blandhol, P. Mallinson). Fuglen ble fotografert.
Tidligere feil publisert dato 23.4. i både rapporttekst og bildetekst (Clarke 1991).

Ikke godkjente saker Not accepted records

Svarthalsdykker *Podiceps nigricollis*
1991 Rogaland: 20.10. 2 ind. Eigerøy fyr, Egersund.

Spishalepetrell *Bulweria bulwerii*
1991 Havområdene utenfor Norskekysten sør: 26.9. 2 ind. sør for Ålesund, Møre og Romsdal.

Gulneblire/Storlire
Calonectris diomedea/Puffinus gravis
1990 Møre og Romsdal: 17.10. Male, Fræna.

Blåfotsule *Sula nebowxii*
1991 Rogaland: 4.10. ad. Langåker, Karmøy.

Rødhalsgås *Branta ruficollis*
1989 Vest-Agder: 22.7. Kjellneset, Kirkehamn, Hidra, Flekkefjord.

Glente *Milvus milvus*
1991 Rogaland: 29.5. Koldal, Eigersund.
1991 Vestfold: 7.1. Grøttinglia, Larvik.

Storskrikørn *Aquila clanga*
1991 Rogaland: 1.9. Sagland, Bjerkreim.

Skrikørn/storskrikørn
Aquila pomarina/Aquila clanga
1991 Rogaland: 1.5. Gaudland og Barstad, Sokndal.

Dvergørn *Hieraetus pennatus*
1991 Rogaland: 9.6. Sel, Rennesøy. 7.8. Sæstadvatn, S. Eigerøy, Eigersund.

Aftenfalk *Falco vespertinus*
1987 Østfold: 12.4. Kjellandsvik, Jeløy, Moss.
1989 Vest-Agder: 10.9. Tjørve, Lista, Farsund.
1991 Akershus: 19.7. Fornebu, Bærum.

Aftenfalk/lerkefalk *Falco vespertinus/subbuteo*
1989 Vest-Agder: 27.8. 1-3 juv. Lista fyr, Farsund.

Middelhavsmåke *Larus audouinii*
1991 Møre og Romsdal: 23.4. ad. Moa, Spjelkavik, Ålesund.

Ismåke *Pagophila eburnea*
1991 Rogaland: 28.5. 2 ind. N. Eigerøy, Eigersund.

Mongolpiplerke *Anthus godlewskii*
1991 Sør-Trøndelag: 14.8. Øysand, Gaulosen.

Markpiplerke *Anthus campestris*
1991 Telemark: 15.5. Jomfruland, Kragerø.

Sibirpiplerke *Anthus hodgsoni*
1990 Vest-Agder: 14.10. Mønstromyr, Flekkefjord.
1991 Finnmark: 19.4. Skittenvik, Repvåg, Nordkapp.

Ubestemt piplerke *Anthus sp./mulig mongolpiplerke* *Anthus godlewskii*
1991 Vest-Agder: 2.-3.3. og 9.-10.3. og 15.-16.3. 2K Nordhasselbukta, Farsund. Et bilde av fuglen er publisert i Siste Nytt (Axelsen 1991). Fuglen er artsbestemt til tartarpiplerke *Anthus novaeseelandiae*.

Gulerle *Motacilla flava*
Individer som viste karakterene til en østlig underart
1991 Vest-Agder: 12.10. juv. Øyesletta, Kvinesdal.

Sitronerle *Motacilla citreola*
1989 Rogaland: 10.9. juv. Sele, Klepp.

Sørnattergal *Luscinia megarhynchos*
1991 Sør-Trøndelag: 16.-18.6. sør for Nestavoll, Drivdalen, Oppdal. Observasjonen ble publisert som nattergal *Luscinia luscinia* i Fugler i Norge 1991 (Gustad 1992).

Blåstrupe *Luscinia svecica*
Individer som viste karakterene til underarten *L.c. cyanecula*
1989 Vest-Agder: 7.-9.7. ♂ Fidjeland, Sirdal.

Tamarisksanger *Acrocephalus melanopogon*
1990 Rogaland: 31.5. ad. Utsira.

Vannsanger *Acrocephalus paludicola*
1991 Østfold: 2.7. ad. ♂ Skårakilen, Onsøy.

Møller *Sylvia curruca*
Individer som viste karakterene til underarten *S. c. blythi*
1991 Vest-Agder: 28.9. Slevdalsvann, Lista, Farsund.

Østsanger *Phylloscopus trochiloides*
1989 Rogaland: 3.9. Orrevatn, Klepp.

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus*
1989 Vest-Agder: 12.10. Lista fyr, Farsund.

Brunfluesnapper *Muscicapa latirostris*
1951 Vest-Agder: 24.9. Lista fyr, Farsund.

Gråspurv x pilfink
Passer domesticus x Passer montanus (hybrid)
1991 Vest-Agder: 1.4. ad. Borhaug, Farsund.

Gulirisk *Serinus serinus*
1988 Nord-Trøndelag: 20.7. Stokkmoen, Stjørdal.
1991 Vestfold: 25.8. ad. ♀ Killingholmen, Sande.

Henlagte saker *Shelved observations*

Ubestemt vadefugl

(mulig alaskasniepe *Calidris melanotos*)
1991 Nord-Trøndelag: 4.8. Tautra, Frosta.

Ubestemt vaderlignende fugl

1991 Østfold: 19.7. Fuglevikbukta, Jeløy, Moss.

Ubestemt trostefugl *Turdus sp.*

(mulig bruntrøst *Turdus naumanni*)
1990 Vest-Agder: 31.10. Kjosbukta, Kristiansand.

Summary

REPORT ON RARE BIRDS IN NORWAY IN 1991 By the Norwegian rare birds committee (NSKF)

This is NSKF's sixteenth annual report and includes the majority of rare bird observations from 1991, as well as many older ones. During the last year, the committee has processed a total of 290 records for 1991 and earlier years, 191 (65.9%) of which have been accepted. A total of 59 (14.7%) records are still under consideration for various reasons and 40 (13.8%) records were found not acceptable. 1991 produced two new species for the Norwegian category-A list, Blue-winged Teal *Anas discors* and Paddyfield Warbler *Acrocephalus agricola* and also one new species for the Norwegian category-B list, Chiloe Wigeon *Anas sibilatrix*. The NSKF's recent decision to follow other European rarities committees and give full species status to Mediterranean Shearwater *Puffinus yelkouan* (6 individuals recorded in Norway), increases the total number of species recorded in Norway up to end of 1991 to 449 (category-A list). The report also includes several more species rarely recorded, including Norway's 3rd Steppe Eagle *Aquila nipalensis* in 1989, the 2nd Spanish Sparrow *Passer hispaniolensis* in 1990, and from 1991 the 3rd and 4th Red-breasted Goose *Branta ruficollis*, 4th Steppe Eagle *Aquila nipalensis*, 2nd Semipalmated Sandpiper *Calidris pusilla*, 4th Whiskered Tern *Chilidonia hybridus*, 2nd Pechora Pipit *Anthus gustavi*, 3rd Desert Wheatear *Oenanthe deserti*, 3rd Lancolated Warbler *Locustella lanceolata*, 4th Savi's Warbler *Locustella luscinioides*, 3rd Radde's Warbler *Phylloscopus schwarzi*, 3rd Dusky Warbler

Phylloscopus fuscatus and 5th Isabelline Shrike *Lanius isabellinus*. The first successful breeding of a pair of Penduline Tit *Remiz pendulinus* in 1991 was accepted by the NSKF, although an earlier breeding record has yet to be submitted. However 1991 will also be remembered for the continued invasion of Bearded Tit's *Parus biarmicus*, which after the 1990 influx, produced at least 38 individuals from various localities in southern Norway.

A bold «H» after the species scientific name, indicates breeding records for that species. The two numbers in brackets after the species scientific name, refer respectively to the total number of individuals (not observations as in earlier reports), (1) up to and including 1990, (2) in 1991. The word *minst* before (1) or (2) means «at least».

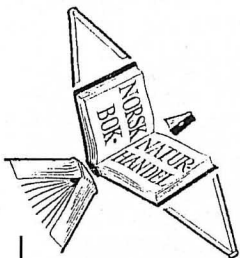
The details included for each record are (1) county; (2) date(s); (3) * if the record was complemented by photography, video film, sound recording or other proof; (4) age and sex if known (1K = first calendar year, 2K = second calendar year, 2K+ = older than second calendar year etc.); (5) number of birds if more than one; (6) locality; (7) observer(s); (8) the type of documentation if the record is complemented by a * (3); *fotografert* if the bird was photographed and *publisert i* a reference to where/if earlier published, *video* recorded on video or *lydbånd* audio cassette, *fanget* if the bird was captured, *ringmerket* if the bird was ringed, *død* if the bird was found dead and *museum* (for example) a reference to where the skin is retained.

Forfatterenes adresse

Rune G. Bøsy, Rød, Asmaløy, 1684 Vesterøy.
Andrew W. Clarke, Grønliå, Kyrresvingen 21,
3186 Horten.

LRSK-adresser

I hvert fylke finnes en Lokal Rapport- og Sjeldenhetskomité (LRSK). Det er dit du skal sende observasjoner av sjeldne fugler som krever godkjenning av LRSK eller NSKF. Adressene til de enkelte LRSK finner du på side 247.

Gode naturbøker til riktige priser!

Norsk Naturbokhandel

Postboks 720 Nanset, 3252 Larvik
Tel: 33111523 — Fax: 33111430

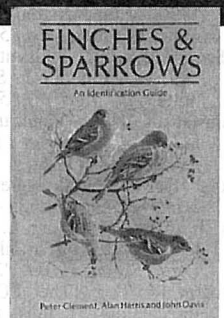
Nå på lager:

Finches & Sparrows (Clement m.fl.), Helm, kr. 338
The peregrine falcon (Ratcliffe), Poyser, kr. 289

Fortsatt få igjen til sterkt redusert pris:

Birds of Europe with North Africa and the Middle East,
kr. 187 (før 288)

Porto kommer i tillegg.

NYHET!

Enda en ny mesterlig identifiseringsguide fra forlaget HELM!

Behandler alle verdens 290 finke- og spurvearter. Gjennomillustrert med fargeplansjer og utbredelseskart. Ingen i Skandinavia har lavere priser på disse bøkene enn Norsk Naturbokhandel!

24 siders katalog er under produksjon — fås tilsendt gratis

Litteratur

- Andersen, A. 1971: Sumpsanger i Vestfold. *Sterna* 10: 284.
- Andreassen, E.M. & Bryne, O. 1978: Tundra-
piplerke *Anthus gustafi* påtruffet for første
gang i Norge. *Cinclus* 1: 1-4.
- Alström, P. 1989: Bestämning av träskångare
Locustella lanceolata. *Vår Fågelvärld* 48/
6: 335-346.
- Axelsen, T. 1989: Siste Nytt. *Vår Fuglefauna*
12/3: 192-196 og *Vår Fuglefauna* 12/4:
250-254.
- Axelsen, T. 1990: Siste Nytt. *Vår Fuglefauna*
13/3: 178-182.
- Axelsen, T. 1991: Siste Nytt. *Vår Fuglefauna*
14/1: 62-63 og *Vår Fuglefauna* 14/2: 117-
122.
- Bentz, P.-G. 1986: Sjeldne fugler i Norge i 1983.
— Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for
fugl (NSKF), NZF og NOF. *Vår Fugle-
fauna* 9: 29-33.
- Bentz, P.-G. 1987: Sjeldne fugler i Norge i 1985.
— Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for
fugl (NSKF), NZF og NOF. *Vår Fuglefauna*
10: 91-95.
- Berg, T. 1993: Forekomsten av alaskasnipe i
Norge. *Falco* 22/1: 4-14.
- BOURC 1991: Fifteenth report (April 1991).
Ibis 133: 438-441.
- Bourne, W.R.P., Mackrill, E.J., Patterson, A.M.,
& Yésou, P. 1988: The Yelkouan Shear-
water *Puffinus (puffinus?) yelkouan*. *Brit-
ish Birds* 81: 306-319.
- Breife, B., Hirschfeld, E., Kjellén, N. & Ullman,
M. 1990: *Sällsynta fåglar i Sverige*. *Vår*
Fågelvärld supplement 13.
- Clarke, A. W. 1991: Sjeldne fugler i Norge i
1989. — Rapport fra Norsk sjeldenhets-
komité for fugl (NSKF), NZF og NOF. *Vår*
Fuglefauna 14: 135-150.
- Clarke, A. W. 1992: Sjeldne fugler i Norge i
1990. — Rapport fra Norsk sjeldenhets-
komité for fugl (NSKF). *Vår Fuglefauna*
15: 139-155.
- de By, R.A. 1990: Migration of Aquatic Warbler
in western Europe. *Dutch Birding* 12: 165-
181.
- Dymond, J.N., Fraser, P.A. og Gantlett, S.J.M.
1989: *Rare Birds in Britain and Ireland*.
T. & A.D. Poyser.
- Elmberg, J. 1991: Sällsynta fåglar i Sverige
1990 — rapport från SOF's raritetskom-
mitté. *Vår Fågelvärld* 50 nr.8: 15-30.
- Elmberg, J. 1992: Sällsynta fåglar i Sverige
1991 — rapport från SOF's raritetskom-
mitté. *Vår Fågelvärld* 51 nr.7-8: 17-32.
- Fonstad, T. 1980: Vannsanger *Acrocephalus*
paludicola observert i Norge. *Vår Fugle-
fauna* 3: 106-112.
- Forsberg, M. 1991: Skjäggeterna på Geterön. *Vår*
Fågelvärld 50: 54-55.
- Frich, A.S. og Nordbjørg, L. 1993: Sjeldne fug-
le i Danmark og Grønland i 1991. *Dansk*
Ornit. Foren. Tidsskr. 87: 231-241.
- Griffin, D.M. og Nisbet, I.C.T. 1952: Ornitho-
logical observations from Lista 1952.
Sterna 8 (bind 1 hefte nr.8): 1-36.
- Gustad, J.R. 1992: Fugleri Norge 1991. Rapport
fra Norsk faunakomité for fugl (NFKF).
Vår Fuglefauna 15: 209-226.
- Haftorn, S. 1971: *Norges fugler*. Universitets-
forlaget, Oslo.
- Heggland, H. 1992: Middelhavslire, en ny (under-
)art for Vestfold. *Vestfold-Ornitologen* 13/1:
26-30.
- Heredia, B. 1993: The status and conservation of
Aquatic Warbler. *Birding World* 6: 294-
295.
- Hirschfeld, E. 1989: Sällsynta fåglar i Sverige
1988 — rapport från SOF's raritetskom-
mitté. *Vår Fågelvärld* 48: 447-463.
- Hogstad, O. (red) 1992: *Norges Dyr. Fuglene*
4. Cappelen forlag.
- Jåbekk, R. 1991: Siste Nytt. *Vår Fuglefauna*
14/3: 162-165 og *Vår Fuglefauna* 14/4:
230-233.
- Jännes, H., Nikander, P.J. og Numminen, T.
1992: Rariteetikomiteen huväksymät
vuoden 1990 harvinaisuushavainnot.
Lintumeis 26: 241-262.
- Jönsson, P.E. 1992: Svartbenta strandpiparen
Charadrius alexandrinus i Skåne 1991
— en projektrapport. *Anser* 31: 1-10.
- Korsnes, D. 1991: Fugleobservasjoner 86-91,
mest fra Nedre Tana. *Lappneisen* 16/1:
side 15 og siste side.
- Köster, R. og Renner, M. 1990: Erste erfolg-
reiche Brut des Grünlaubsängers *Ph.*
trochiloides in Deutschland. *Limicola* 4:
307-308.
- Larsen, T. 1991: Nytt gjenfunn av ringnebb-
måke fra Lille-lungeren! *Krompen* 20: 139.
- Lewington, I., Alström, P. og Colston, P. 1991:
A field guide to the rare birds of Britain
and Europe. Harper Collins
- Lindballe, m.fl. 1993: Fugle i Danmark i 1991.
Dansk Ornit. Foren. Tidsskr. 87: 191-230.
- Norderhaug, M. 1972: Iakttagelser over dyre-
livet på Svalbard 1970. *Norsk Polarinst.*
Årb. 1970: 264-270.
- Numme, G. 1981: Sjeldne fugler i Norge i
1980. — Rapport fra Norsk sjeldenhets-
komité for fugl (NSKF), NZF og
NOF. *Vår Fuglefauna* 4: 266-269.
- Olsen, K.M. 1992: *Danmarks fugle — en*
oversigt. Dansk. Ornit. Foren.
- Panov, E.N. & Nauka, M. 1989: *Natural hy-*
bridisation and ethological isolation in
birds. Moskva.
- Ree, V. 1976: Brunsanger, *Phylloscopus fusca-*
tus, påtruffet for første gang i Norge.
Sterna 15: 141-148.
- Ree, V. 1980: Rapport fra NSKF's virksom-
het 1979. *Vår Fuglefauna* 3: 245-278.
- Ree, V. 1981: Rapport fra NSKF's virksom-
het 1979. *Toppdykker'n* 4 supplement: 5-
42.
- Ree, V. (upublisert): Liste over norske fugle-
navn.
- Riddeford, N. & Harvey, P.V. 1992: Identifi-
cation of Lanceolated Warbler. *British*
Birds 85: 62-78.
- Rogers, M. J. and the Rarities Committee
with comments by C. Bradshaw and P.
Clement, 1993: Report on rare birds in
Great Britain in 1992. *British Birds* 86:
447-540.
- Rør, J.E. 1992: *Lista Ornitologiske Stasjon*
årsrapport 1991. NOF, Vest-Agder.
- Sandberg, R. 1992: *European bird names in*
fifteen languages. Anser supplement 28.
- Schulze-Hagen, K. 1989: Bekanntes und wen-
iger Bekanntes vom Seggenrohrsanger
Acrocephalus paludicola. *Limicola* 3:
229-246.
- Syvertsen, P.O. 1993: Rapport fra NNKF's
virksomhet 1990-1991. *Vår Fuglefauna*
16/2: 99-103.
- Tyrberg, T. 1992: Fågelrapport for 1991. *Vår*
Fågelvärld 51 nr.7-8: 33-63.
- Yésou, P., Patterson, A.M., Mackrill, E.J. &
Bourne, W.R.P. 1990: Plumage variation
and identification of the «Yelkouan
Shearwater». *British Birds* 83: 299-319.

Hvilke arter/ underarter skal rappor- teres til NSKF?

I tillegg til alle nye arter og underarter for Norge samt alle hybrider og ny hekkfunn for landet, skal følgende vurderes av NSKF. (* angir at kun funn utenfor Svalbard, Bjørnøya, Jan Mayen og de arktiske havområder skal vurderes):

Arter:

Svarthalsdykker
Svartbrynlatross
Gulnebbliire
Storlire
Middelhavslire
Wilsonstormsvale
Rødfotsule
Hvitpelikan
Krøllpelikan
Rørdrum
Amerikarørdrum
Dvergørdrum
Natthege
Vinhege
Kuhege
Silkehege
Egretthege
Purpurhege
Svartstork
Stork
Bronsebis
Skjrestork
Flamingo
Rødhalsgås
Rustand
Amerikablesand
Gulkinnand
Rødfotand

Blåvingeand
Rødhodeand
Ringand
Hvitøyeand
Brilleærflugh
Harlekinand
Brilleand
Islandsand
Hjelmfiskand
Stivhaleand
Svartglente
Glente
Pallashavørn
Åtselgriib
Steppehauk
Enghauk
Swainsonvåk
Ørnvåk
Småskrikørn
Steppeørn
Dvergørn
Aftenfalk
Sumprikse
Amerikapurpurhøne
Sultanhøne
Jomfrutrane
Dvergtrappe
Stortrappe
Triel
Ørkenløper
Stylteløper
Brakksvale
Steppebrakksvale
Tobeltelo
Kittlitzlo
Hvitbrystlo
Mongollo
Ørkenlo
Rødbrystlo
Kanadalo
Sibirlo
Sibirsnipe
Sandsnipe
Bonapartesnipe

Gulbrystsnipe
Alaskasnipe
Spissalesnipe
Styltesnipe
Rustsnipe
Kortnebbekkasinsnipe
Langnebbekkasinsnipe
Dvergspove
Damsnipe
Gulbeinsnipe
Tereksnipe
Hvitalesvømmesnipe
Polarsvømmesnipe *
Steppemåke
Svartehavsmåke
Franklinmåke
Sabinemåke *
Kanadahettemåke
Ringnebbmåke
Rosenmåke *
Ismåke *
Sandterne
Kongeterne
Rosenterne
Sotterne
Hvitkinnsvarterne
Hvitvingesvarterne
Brunnoddy
Steppehøne
Mongolturteldue
Skjæregjøk
Gulnebbgjøk
Tårnugle
Dverghornugle
Pigghalseiler
Gråseiler
Alpeseiler
Kafferseiler
Bieter
Blåråke
Kalanderlerke
Hvitvingelerke
Dverglerke
Flekkdverglerke

Topplerke
Amursvale
Markpiplerke
Sibirpiplerke
Tundrapiplerke
Sitronerle
Alpejernspurv
Hekksanger
Sørnattergal
Blåstjert
Hvitstrupeartergal
Isabellasteinskvtv
Svartstrupesteinskvtv
Middelhavssteinskvtv
Ørkensteinskvtv
Svartsteinskvtv
Steintrost
Gulltrost
Sibirtrost
Brunkinnskogtrost
Gråkinnskogtrost
Gråstrupetrost
Bruntrost
Taigatrost
Vandretrost
Starsanger
Stripesanger
Elvesanger
Sumpsanger
Vannsanger
Åkersanger
Busksanger
Trostesanger
Blekspottesanger
Dvergspottesanger
Rødstrupesanger
Svarthodesanger
Østsanger
Lappsanger
Fuglekongesanger
Viersanger
Brunsanger
Bonellisanger
Rødtoppfuglekonge
Halsbåndfluesnapper
Skjeggmeis
Pungmeis
Rødhalesvarler
Rosenvarsler
Rødhodevarsler
Manchuriastær
Rosenstær
Middelhavsspurv
Gulirisk
Gultykknebb
Sangspurv
Vinterjunko
Hvitodespurv
Kastanjespurv
Sibirspurv
Brunhodespurv
Svarthodespurv
Kornspurv
Cisselspurv
Rosenbrysttykknebb
Blåtykknebb
Bobolink
Brunhodetripial
Nordtripial

Fugler som viser karakterene til følgende underarter:

Storskarv (mellomskarv) *Phalacrocorax carbo sinensis*
Tundragås *Anser albifrons flavirostris*
Krikkand *Anas crecca carolinensis*
Hønschauk *Accipiter gentilis buteoides*
Musvåk (russevåk) *Buteo buteo vulpinus*
Dvergfalk *Falco columbarius subaeson*
Vandrefalk *Falco peregrinus calidus*
Myrsnipe *Calidris alpina arctica*
Myrsnipe *Calidris alpina sakhalina*
Gulerle *Motacilla flava feldegg*
Linerle *Motacilla alba subpersonata*
Blåstrupe *Luscinia svecica cyaneocula*
Svartstrupe *Saxicola torquata maura*
Svartstrupe *Saxicola torquata variegata*
Møller *Sylvia curruca blythi*
Gulbrynsanger *Phylloscopus inornatus humei*
Gransanger *Phylloscopus collybita collybita*
Stjertmeis *Aegithalos caudatus europaeus*
Spettmeis *Sitta europaea asiatica*
Varsler *Lanius excubitor sibiricus*
Varsler *Lanius excubitor meridionalis*
Varsler *Lanius excubitor pallidirostris*
Gråsisik *Carduelis flammea rostrata*
Polarsisik *Carduelis hornemanni hornemanni*
Snøspurv *Plectrophenax nivalis vlasowae*

Bonapartesnipe *Calidris fuscicollis*. Vadsø juli 1991.

Foto: Friederich Mäser.